OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2017/1797,

23. mai 2017,

riigiabi kavad SA.42393 (2016/C) (*ex* 2015/N), mida Saksamaa rakendas teatud lõpptarbijatele (koostootmise lisatasu vähendamine) ning SA.47887 (2017/N), mida Saksamaa kavatseb rakendada, et laiendada koostootmise toetuskava seoses suletud võrkudes kasutatavate koostootmisjaamadega

(teatavaks tehtud numbri C(2017) 3400 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi ([1]) ja võttes neid märkusi arvesse,

võttes arvesse ka Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) Saksamaa ametiasutused teavitasid komisjoni 28. augustil 2015 soojus- ja elektrienergia koostootmise seaduse reformi käsitlevast eelnõust (*Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz*, edaspidi „teatatud 2016. aasta koostootmisseadus“), mis võeti seadusena vastu 21. detsembril 2015. 2016. aasta koostootmisseadus asendas 19. märtsi 2002. aasta soojus- ja elektrienergia koostootmist käsitleva seaduse (edaspidi „2002. aasta koostootmisseadus“).

(2) Komisjon teavitas 24. oktoobri 2016. aasta kirjaga (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) Saksamaa ametiasutusi, et on teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse kohaselt antud toetuse koostootmisjaamadele, salvestitele ning kaugkütte- ja kaugjahutusvõrkudele heaks kiitnud, kuid otsustanud algatada teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse kohaselt teatud lõpptarbijatele võimaldatud koostootmise lisatasu vähenduste suhtes aluslepingu artikli 108 lõikega 2 ettenähtud menetluse.

(3) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([2]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama abimeetmete kohta oma märkusi.

(4) Komisjon sai märkusi huvitatud isikutelt. Komisjon edastas märkused Saksamaa ametiasutustele, andes neile võimaluse esitada nende kohta oma märkused. Märkused saadi 13. jaanuaril 2017 sama kuupäevaga kirjaga.

(5) Saksamaa ametiasutused esitasid menetluse algatamise otsuse kohta märkused 10. novembril 2016. Vastusena 6. veebruari 2017, 29. märtsi 2017 ja 28. aprilli 2017 teabetaotlustele esitasid nad lisateavet 10. veebruaril 2017, 31. märtsil 2017 ja 2. mail 2017.

(6) Saksamaa ametiasutused teavitasid komisjoni ka sellest, et sätteid, mis käsitlevad koostootmise lisatasu ja koostootmise lisatasu vähendusi teatud lõpptarbijatele ning mis olid ametliku uurimismenetluse esemeks, oli muudetud 22. detsembri 2016. aasta seadusega, millega muudeti koostootmise ja isetootmise meetodil elektritootmist käsitlevaid sätteid (*Gesetz zur Änderung der Bestimmungen zur Stromerzeugung aus Kraft-Wärme-Kopplung und zur Eigenerzeugung*, koostootmise ja isetootmise meetodil elektritootmist käsitlevate sätete muutmise seadus, edaspidi „22. detsembri 2016. aasta seadus“).

([1]) ELT C 406, 4.11.2016, lk 21.

([2]) Komisjoni 24. oktoobri 2016. aasta otsus riigiabi SA.42393 (2016/C) (ex 2015/N) kohta – koostootmise toetamise reform Saksamaal – kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 2 (ELT C 406, 4.11.2016, lk 21).

(7) Saksamaa ametiasutused teatasid 29. märtsil 2017 komisjonile kavast muuta koostootmisjaamadele antavat toetust, mille komisjon oli 24. oktoobril 2016 heaks kiitnud. Seda muudatust käsitlev teatis registreeriti numbriga SA.47887 (2017/N). 3. aprillil 2017 esitasid Saksamaa ametiasutused lisateavet. Kõnealuse muudatuse eelhinnang vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 ja nõukogu määruse (EL) 2015/1589 ([3]) artiklile 4 sisaldub käesolevas otsuses (7. jagu).

(8) 25. aprillil 2017 teavitasid Saksamaa ametiasutused seoses mõlema menetlusega komisjoni, et erandkorras nõustuvad nad mõlema juhtumi (SA.42393 ja SA.47887) puhul otsuse vastuvõtmise ja teatavakstegemisega inglise keeles.

2. ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS, MIS KÄSITLEB ABIMEEDET, MILLE SUHTES ALGATATI AMETLIK UURIMISMENETLUS (KOOSTOOTMISE LISATASUDE VÄHENDAMINE)

2.1. **2016. aasta koostootmisseaduse tutvustus: eesmärgid ja taust**

(9) 2016. aasta koostootmisseaduse (teatatud ja muudetud) eesmärk on energiatootmise tõhususe suurendamine Saksamaal, kasvatades elektri netotootmist koostootmisjaamades 2020. aastaks kuni 110 TWh-ni aastas ja 2025. aastaks kuni 120 TWh-ni aastas, võrreldes praeguse aastatoodanguga 96 TWh aastas. Saksamaa ametiasutuste ootuste kohaselt aitaks kasv vähendada elektrisektoris CO_2 heitkoguseid 2020. aastaks täiendavalt 4 miljoni tonni võrra, kuna koostootmisjaamades toodetav elekter tõrjub Saksamaal välja elektri ja soojuse eraldi tootmise söeküttel töötavates elektrijaamades. See on osa mitmesugustest meetmetest, mis on *Energiewende* (energiasüsteemi ümberkujundamise) raamistikus vastu võetud.

(10) 2016. aasta koostootmisseaduse kohaselt antakse abi uutele, ajakohastatud ja rekonstrueeritud suure tõhususega koostootmisjaamadele ([4]). Selleks et säilitada kaugküttesektoris olemasolevate jaamade praegune tootmistase 15 TWh aastas ja viia see võimaluse korral tagasi eelmisele tasemele 20–22 TWh aastas, annab Saksamaa kuni 2019. aastani kaugküttesektoris toetust olemasolevatele gaasiküttel töötavatele koostootmisjaamadele. 2016. aasta koostootmisseadusega toetatakse ka uusi soojus- ja külmasalvesteid või rekonstrueeritud salvesteid, kuna need suurendavad koostootmisjaamade paindlikkust ja saavad seetõttu kaasa aidata CO_2 heitkoguste edasisele vähendamisele elektrisektoris. Lõpuks on abi võimalik anda kütte- ja jahutusvõrkude ehitamiseks või laiendamiseks, võttes arvesse, et koostootmisjaamade kasutamine koos kaugküttega suurendab süsteemi energiatõhusust. Komisjon kiitis kõik need meetmed menetluse algatamise otsuses heaks ([5]).

(11) Teatatud 2016. aasta koostootmisseadus jõustus 1. jaanuaril 2016. See ei peatanud lisatasu ja lisatasu vähendusi käsitlevate sätete jõustumist. 22. detsembri 2016. aasta seadusega muudetakse sätteid, mis käsitlevad koostootmise lisatasu ja koostootmise lisatasu vähendusi teatud lõpptarbijatele („2016. aasta muudetud koostootmisseadus"), mis jõustus 1. jaanuaril 2017.

(12) 2002. aasta koostootmisseadus, mis asendati 2016. aasta koostootmisseadusega, oli juba seadnud eesmärkideks kliimakaitse, keskkonnakaitse ja energiatõhususe. Konkreetselt oli selles juba ette nähtud preemia maksmine koostootmisjaamade käitajatele eesmärgiga vähendada CO_2 heitkoguseid Saksamaal 2005. aastal 10 miljoni ja 2010. aastal vähemalt 20 miljoni võrra (1998. aastaga võrreldes). Preemiamakse kehtestati 2002. aasta koostootmisseadusega ja see lisandus elektri müügist saadud hinnale. 2002. aasta koostootmisseaduse alusel makstud toetust rahastati samuti lisatasust (edaspidi nimetatud ka „koostootmise lisatasu") ja 2002. aasta koostootmisseaduses oli ette nähtud selle lisatasu vähendused teatud lõpptarbijatele. 2002. aasta koostootmisseadusest ei ole siiski komisjonile vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 teatatud.

2.2. **Koostootmise lisatasud ja nende vähendused teatud lõpptarbijate jaoks**

2.2.1. *Koostootmise tavapärased lisatasud ja nende vähendused teatud lõpptarbijate jaoks vastavalt 2016. aasta koostootmisseadusele*

(13) Toetust koostootmisjaamadele, salvestitele ning kaugkütte- ja kaugjahutusvõrkudele rahastatakse lisatasust, mis kehtestatakse elektrile, mida tarnitakse lõpptarbijatele avaliku elektrivõrgu või suletud jaotusvõrgu kaudu (edaspidi „koostootmise lisatasu"). Seda koguvad võrguoperaatorid täiendavalt võrgutasudele. Lisatasu nimetatakse 2016. aasta koostootmisseaduses *KWKG-Umlage* (vt 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahvi 26 lõige 1). Võrguoperaatorid peavad pidama kogutud koostootmise lisatasu kohta eraldi arvestust (teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahvi 26 lõige 1 ning 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 26 lõige 3).

([3]) Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).)

([4]) 2016. aasta koostootmisseaduse kohaselt antav toetus ei laiene söe- ja pruunsöeküttel töötavatele koostootmisjaamadele.

([5]) Vt joonealune märkus 1.

(14) Koostootmise lisatasu summa arvutavad põhivõrguettevõtjad igal aastal ühtse määrana ühe kWh kohta, mis tarnitakse avaliku võrgu või suletud jaotusvõrkudega ühendatud lõpptarbijatele.

(15) 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvis 27b on ette nähtud, et salvestatud elektrile laieneb koostootmise lisatasu siis, kui see salvestist võetakse ja mitte siis, kui see salvestisse suunatakse.

(16) Mõned lõpptarbijate kategooriad saavad siiski kasu vähendatud määrast, mis kehtestati kooskõlas 2016. aasta koostootmisseadusega. Lõpptarbijate jaoks, kelle aastane tarbimine ületab 1 GWh (edaspidi „B-kategooria lõpptarbijad"), kehtestati teatatud 2016. aasta koostootmisseaduses koostootmise maksimaalne lisatasu summas 0,04 eurosenti/kWh. Teine lõpptarbijate kategooria, kes koostootmise vähendatud määrast kasu saab, on tootmissektoris tegutsevad lõpptarbijad, kes tarbivad üle 1 GWh ja kelle jaoks elektrikulu moodustab üle 4 % käibest (edaspidi „C-kategooria lõpptarbijad"). Lõpptarbijate viimatinimetatud kategooria jaoks on teatatud 2016. aasta koostootmisseaduses kehtestatud koostootmise maksimaalne lisatasu summas 0,03 eurosenti/kWh (teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahvi 26 lõige 2). Lõpptarbijaid, kes maksavad koostootmise lisatasu täies mahus, nimetatakse A-kategooria lõpptarbijateks.

(17) Koostootmise lisatasu määrad (eurosentides kWh kohta), ([6]) mida teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse alusel 2016. aastal kohaldati, on toodud allpool tabelis 1.

Tabel 1

Koostootmise lisatasu määrad 2016. aastal

A-kategooria	B-kategooria	C-kategooria
0,445	0,04	0,03

(18) Prognooside ([7]) alusel, mille põhivõrguettevõtjad tegid 2016. aasta koostootmise lisatasu määra piiritlemiseks, ([8]) on Saksamaa ametiasutused esitanud järgmised näitajad, mis näitavad iga kategooria suhtelist suurust ja vähenduste tähtsust:

Tabel 2

Suhteline osakaal tarbimises ja koostootmise rahastamises iga lõpptarbijate kategooria kaupa

	Kokku	A-kat	B-kat	C-kat
Prognoositud tarbimine GWh	485 149	259 748	143 883	81 518
Osakaal kogu tarbimisest	100 %	53,54 %	29,66 %	16,80 %
Koostootmise lisatasu 2016. aastal (eurosenti/kWh), ümardatud		0,445	0,04	0,03
Prognoositud koostootmise lisatasu (kokku miljonites eurodes)	1 239	1 157	58	24
Osakaal kogutulust	100 %	93 %	5 %	2 %
Tinglik ([1]) koostootmise lisatasu 2016. aastal (eurosenti/kWh), ümardatud	0,255			

([6]) Vt https://www.netztransparenz.de/de/file/KWKG-Aufschlaege_2016_V01.pdf.
([7]) Saksamaa märkis, et lõplikud näitajad ei ole kättesaadavad enne 2017. aasta teist poolaastat.
([8]) Prognoosid on kättesaadavad aadressil https://www.netztransparenz.de/Portals/1/Content/Kraft-W%C3%A4rme-Kopplungsgesetz/KWK-G-Aufschl%C3%A4ge-Prognosen/KWKG_Prognose_2016_nach_KWKG_2016_Internet.pdf

	Kokku	A-kat	B-kat	C-kat
Erinevus võrreldes tingliku koostootmise lisatasuga		– 0,19 ([2])	0,215 ([3])	0,225 ([4])
Eelis (miljonites eurodes) – ümardatud		– 494	310	184

([1]) Tinglik koostootmise lisatasu on lisatasu, mida kohaldataks kõikidele tarbijatele, kui B- ja C-kategooria lõpptarbijad ei saaks vähendustest kasu.
([2]) Kui B- ja C-kategooria lõpptarbijad ei saaks vähendustest kasu, oleks koostootmise lisatasu A-kategooria lõpptarbijatele 0,19 eurosenti/kWh väiksem.
([3]) Kui B- ja C-kategooria lõpptarbijad ei saaks vähendustest kasu, oleks koostootmise lisatasu B-kategooria lõpptarbijatele 0,215 eurosenti/kWh suurem (võrreldes tingliku koostootmise lisatasuga).
([4]) Kui B- ja C-kategooria lõpptarbijad ei saaks vähendustest kasu, oleks koostootmise lisatasu C-kategooria lõpptarbijatele 0,225 eurosenti/kWh suurem (võrreldes tingliku koostootmise lisatasuga).

(19) Koostootmise lisatasu vähendused kehtestati 2002. aasta koostootmisseadusega. Lõpptarbijate jaoks, kelle aastane tarbimine ületab 100 000 kWh (edaspidi „B-kategooria lõpptarbijad“), kehtestati 2002. aasta koostootmisseaduses koostootmise maksimaalne lisatasu summas 0,05 eurosenti/kWh. Tootmissektoris tegutsevate lõpptarbijate jaoks, kes tarbivad üle 100 000 kWh ja kelle elektrikulud moodustavad üle 4 % käibest (C-kategooria lõpptarbijad), kehtestati 2002. aasta koostootmisseaduses maksimaalne koostootmise lisatasu 0,025 eurosenti/kWh.

2.2.2. *Koostootmise lisatasu ja vähendused 22. detsembril 2016 muudetud 2016. aasta koostootmisseaduse alusel*

(20) Saksamaa ametiasutused märkisid, et alates 1. jaanuarist 2017 võimaldatakse vähendusi ainult elektri suurtarbijatele, kes on kõlblikud taastuvenergia lisatasu vähendamiseks (st lisatasu, mida kogutakse Saksamaal elektri eest, et rahastada toetust taastuvenergiale vastavalt taastuvenergiaseadusele) taastuvenergiaallikate seaduse paragrahvi 63 lõike 1 alusel (*Erneuerbare-Energien-Gesetz*, EEG 2014, edaspidi „2014. aasta taastuvenergiaseadus“) ([9]) koostoimes taastuvenergiaseaduse paragrahviga 64 (vt 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 27a). See nõue tähendab, et

a) ettevõtja peab kuuluma ühte taastuvenergiaseaduse 4. lisas loetletud sektoritest;

b) taastuvenergia lisatasu alla kuuluv elekter, mida on kasutanud ettevõtja ise, oli asjaomases tarbimispunktis viimasel majandusaastal vähemalt 1 GWh;

c) asjaomase ettevõtja on võimalik liigitada asjaomaseks tarbimispunktiks ühes taastuvenergiaseaduse 4. lisas loetletud sektoritest;

d) ettevõtja elektritarbimine ulatub kuni

— 14 %ni taastuvenergiaseaduse 4. lisa 1. loetelu ettevõtjate puhul;

— 20 %ni taastuvenergiaseaduse 4. lisa 2. loetelu ettevõtjate puhul;

e) ettevõtjal peab olema kasutusele võetud sertifitseeritud energia- või keskkonnajuhtimissüsteem. Kui ta tarbib alla 5 GWh, võib ta kasutada alternatiivseid energiatõhususe suurendamise süsteeme.

f) ettevõtja elektrimahukust arvutatakse suhtarvuna elektrikulude ja kogulisandväärtuse (edaspidi „kogulisandväärtus“) aritmeetilise keskmise vahel viimase 3 lõpetatud aruandeaasta jooksul. Asjakohased elektrikulud vastavad ettevõtja eeldatavale elektritarbimisele, mis on korrutatud eeldatava elektrihinnaga. Eeldatav elektritarbimine vastab viimase 3 lõpetatud aruandeaasta aritmeetilisele keskmisele ([10]). Eeldatav elektrihind vastab keskmisele elektri jaehinnale, mida kohaldatakse sarnase elektritarbimise tasemega ettevõtjatele.

([9]) 2014. aasta taastuvenergiaseadus on kättesaadav aadressil http://www.gesetze-im-internet.de/eeg_2014/. 2014. aasta taastuvenergiaseadus on avaldatud Saksamaa ametlikus väljaandes 24. juulil 2014 (BGBl I 2014 nr 33, lk 1066).
([10]) Ettevõtja elektritarbimise sellise määramise metoodika on komisjon heaks kiitnud seoses riigiabi juhtumitega SA.38632 ja SA.44679 (vt komisjoni 23. juuli 2014. aasta otsus riigiabi SA.38632 (2014/N) kohta – Saksamaa – 2014. aasta taastuvenergiaseadus (ELT C 325, 2.10.2015, lk 4), ja komisjoni 20. detsembri 2016. aasta otsus riigiabi SA.44679 (2016/N) kohta – Saksamaa – elektrikasutuse määramise meetodi muutmine taastuvenergiaseaduse alusel (ELT C 68, 3.3.2017, lk 10)).

(21) Ettevõtja jaoks, kes neid tingimusi täidab, piiratakse koostootmise lisatasu järgmise ülemmääraga:

a) tarbimine kuni 1 GWh: ülemmäära ei ole – koostootmise täismahus lisatasu;

b) ülejäänud tarbimine: 15 % taastuvenergia lisatasust;

(22) Lisatasu kogusumma on siiski piiratud kõikide vähendamisest kasu saavate tarbimispunktide jaoks järgmiste protsendimääradega, mida kohaldatakse ettevõtja kogulisandväärtuse aritmeetilisele keskmisele viimase 3 lõpetatud aruandeaasta jooksul:

a) 0,5 % nende ettevõtjate kogulisandväärtusest, kelle elektrimahukus ulatub vähemalt 20 %ni;

b) 4 % nende ettevõtjate kogulisandväärtusest, kelle elektrimahukus on alla 20 %.

(23) Piirmääradest tulenev koostootmise lisatasu vähendamine ei või mingil juhul anda tulemuseks summat, mis jääb alla 0,03 eurosendi kWh kohta elektrikoguse eest, mis ületab 1 GWh.

(24) 2016. aasta muudetud koostootmisseaduses on 2017. aastaks kehtestatud koostootmise täismahus lisatasu tasemeks 0,438 eurosenti/kWh (2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 37).

2.2.3. *Kohandamiskava*

(25) Saksamaa ametiasutused on teatanud ajavahemikuks 2011–2016 järgmised koostootmise lisatasu määrad:

	Täismäär (eurosenti/kWh)	B-kategooria lõpptarbijad		C-kategooria lõpptarbijad	
		(eurosenti/kWh)	% täismäärast	(eurosenti/kWh)	% täismäärast
2011	0,03	0,03	100	0,025	83
2012	0,002	0,05	2 500	0,025	1 250
2013	0,126	0,06	48	0,025	20
2014	0,178	0,055	31	0,025	14
2015	0,254	0,051	20	0,025	10
2016	0,445	0,04	9	0,03	7

(26) Saksamaa ametiasutused selgitasid, et kehtestatud lisatasu põhines toetuse hinnangulistel rahastamisvajadustel, ning korrigeerimismehhanismi puhul, kui hinnangud olid olnud liiga kõrged (või liiga madalad), on lisatasu A-kategooria lõpptarbijate jaoks olnud mõnikord väga madal, kas siis seetõttu, et hinnanguline toetus oli vastaval aastal madal või siis eelmiste aastate korrektsioonide tõttu, mil lisatasu oli olnud liiga kõrge. Nii oli näiteks 2012. aastal, kui koostootmise lisatasu oli madal korrigeerimise tõttu, mis tulenes 2009. aasta koostootmise lisatasust, mis osutus tegelike näitajatega võrreldes liiga kõrgeks. C-kategooria lõpptarbijate lisatasu püsis seevastu samal tasemel, moodustades seetõttu 2012. aastal kõrgema protsendi tavapärasest lisatasust.

(27) Saksamaa ametiasutused tutvustasid kohandamiskava B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks. Kava eesmärk on viia B- ja C-kategooria lõpptarbijate makstavad lisatasud 2019. aastaks järk-järgult tasemeni 100 % elektri väiketarbijate puhul ja tasemeni 15 % koostootmise täismahus lisatasust elektri suurtarbijate puhul.

(28) Kohandamiskava algab 2011. aastal. Arvestades, et B- või C-kategooria lõpptarbijate makstud lisatasud moodustasid 2011. aastal ja 2012. aastal kokku enam kui 100 % tavapärasest lisatasust, kohaldatakse kohandamiskava elektri väiketarbijatele alles 2013. aastast. B-kategooria tarbijad maksid aastatel 2013–2016 kokku tegelikult rohkem kui kohandamiskavas nõutud (21 % 12,5 % asemel), seetõttu tuleb nende puhul kohandamist kasutada alles alates 2017. aastast. C-kategooria tarbijate puhul toimub kohandamine alates 2016. aastast, kuna nad maksid aastatel 2013–2015 kokku rohkem kui kohandamiskavas nõutud (13 % kuni 12,5 % asemel).

(29) Elektri suurtarbijad maksid aastatel 2011–2016 kokku 15 % koostootmise lisatasust. Kohandamiskava kohaldatakse neile praktikas alates 2017. aastast.

(30) Aastatel 2017 ja 2018 põhineb kohandamiskava reeglil, et lisatasu on eelmise aasta lisatasu kahekordne summa, st lisatasu on 2017. aastal 0,060 eurosenti/kWh või 0,080 eurosenti/kWh, sõltuvalt sellest, kas lõpptarbijad kuuluvad B- või C-kategooriasse, ja 2018. aastal 0,120 eurosenti/kWh või 0,160 eurosenti/kWh, sõltuvalt sellest, kas lõpptarbijad kuuluvad B- või C-kategooriasse. 2019. aastal maksavad nad 100 % lisatasust. Elektri suurtarbijate jaoks piiratakse koostootmise lisatasu siiski ülemmääraga 15 % koostootmise täismahus lisatasust.

(31) Kohandamiskava järgib järgmist suundumust:

(protsentides)

	B-kategooria lõpptarbijad (elektri väiketarbijad)	C-kategooria lõpptarbijad (elektri väiketarbijad)	Elektri suurtarbijad
2011	7	7	7
2012	8,1	8,1	8,1
2013	9,2	9,2	9,2
2014	10,3	10,3	10,3
2015	11,4	11,4	11,4
2016	12,5	12,5 (0,056 eurosenti/kWh)	12,5
2017	18,3 (0,08 eurosenti/kWh)	13,7 (0,06 eurosenti/kWh)	13,7 (0,06 eurosenti/kWh) endise C-kategooria lõpptarbija puhul ja 15 % endise B-kategooria lõpptarbija puhul.
2018	36,5 (0,16 eurosenti/kWh)	27,4 (0,12 eurosenti/kWh)	15
2019	100	100	15

(32) Juhul kui minevikus makstud koostootmise lisatasu oli madalam kui kohandamiskavas kehtestatud tase, nõutakse abisaajatelt vahe tasumist.

(33) See on nii C-kategooriasse kuuluvate elektri väiketarbijate puhul. 2016. aasta eest nõutakse neilt täiendavalt 0,026 eurosendi kWh kohta tasumist, võttes arvesse, et nad maksid 0,03 eurosenti kWh kohta, kui oleksid pidanud vastavalt kohandamiskavale maksma 0,056 eurosenti kWh kohta (vt 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 36). See summa lisatakse nende 2016. aasta lõplikule arvele. Ettevõtja ei pea siiski täiendavat 0,026 eurosenti/kWh tasuma, kui ajavahemiku 2014–2016 vähenduste koguväärtus ei ületa 160 000 eurot. Saksamaa märkis, et see künnis tagab, et vähendused ei täida kõiki riigiabi kriteeriume vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 ([11]) artiklile 2 vastu võetud määruse tähenduses (*de minimis*).

(34) Kohandamiskava on 22. detsembri 2016. aasta seadusega jõustatud alates 2016. aastast (2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 36).

2.3. **Koostootmise lisatasu kehtestamise ja kogumise edasised üksikasjad**

(35) Selle tagamiseks, et igale võrguettevõtjale hüvitatakse tema hüvitamiskohustusest tulenevad lisakulud, on 2016. aasta koostootmisseadusega kasutusele võetud süsteem, millega ostu- ja hüvitamiskohustusest tulenev koormus jagatakse põhivõrguettevõtjate vahel ühtlaselt ja proportsionaalselt nende võrku või nende ülekandevõrkudega ühendatud jaotusvõrkudesse ühendatud lõpptarbijate tarbimisega ning seejärel hüvitatakse neile täies mahus

([11]) Nõukogu 7. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1).

koostootmise lisatasu kaudu, mis on proportsionaalne tarbimisega nende vastavas võrgus (teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahvid 26–28 ja 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 29). Süsteemi võib kokku võtta järgmiselt:

a) võrguettevõtjad koguvad koostootmise lisatasu nende võrku ühendatud lõpptarbijatelt;

b) kõik jaotusvõrguettevõtjad võivad nõuda oma vastavalt põhivõrguettevõtjalt lisakulude (mis tulenevad nende kohustusest maksta preemiaid nende võrku ühendatud koostootmisjaamade eest, vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 65) täies mahus hüvitamist; koormus antakse sel viisil edasi põhivõrguettevõtjatele;

c) põhivõrguettevõtjad tasakaalustavad finantskoormuse omavahel sellisel viisil, et igaüks nendest kannab sama koormust proportsionaalselt nende võrku (otseselt või kaudselt) ühendatud lõpptarbijate tarbimisega; seejärel

d) põhivõrguettevõtjad saavad jaotusvõrguettevõtjatelt hüvitist, nii et iga võrguettevõtja kannab sama koormust proportsionaalselt nende vastavatesse jaotusvõrkudesse ühendatud lõpptarbijate tarbimisega ja proportsionaalselt kogutud koostootmise lisatasuga. Konkreetselt tähendab see, et jaotusvõrguettevõtjad kannavad kogutud koostootmise lisatasust saadud raha üle oma vastavale põhivõrguettevõtjale (võttes arvesse, et nad kandsid neile edasi ka juba kogu finantskoormuse, vt eespool samm b) ([12]).

(36) See süsteem on säilinud 2016. aasta muudetud koostootmisseaduses, kus seda on siiski üksikasjalikumalt ja selgemalt selgitatud. Selles osas, kuidas koostootmise lisatasu abisaajatelt kogutakse, on üks muudatus: 22. detsembri 2016. aasta seadusega sisseviidud muudatuste kohaselt koguvad elektri suurtarbijate makstavat koostootmise vähendatud lisatasu vahetult põhivõrguettevõtjad (2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 27 lõige 2).

(37) Nagu menetluse algatamise otsuses juba kirjeldatud (põhjendus 79), kehtestatakse teatatud 2016. aasta koostootmisseadusega metoodika, mida põhivõrguettevõtjad kasutavad koostootmise lisatasu arvutamiseks. Koostootmise lisatasu tase on ühelt poolt prognoositud abisumma ja avalikku võrku ning suletud jaotusvõrkudesse ühendatud lõpptarbijatele tarnitava prognoositud elektrikoguse funktsioon. Teiselt poolt võtab see arvesse eelmiste aastate korrigeerimisi ja vähendusi teatud lõpptarbijate kategooriate jaoks. Seaduses on sätestatud ka aastalimiit süsteemi eelarvele ja seega koostootmise kogu lisatasule (teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahv 29).

(38) See metoodika on säilinud 2016. aasta muudetud koostootmisseaduses (2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 26a). 2017. aasta puhul kaldutakse 2016. aasta muudetud koostootmisseaduses sellest metoodikast siiski kõrvale ja sätestatakse koostootmise tavapärase lisatasu määr vahetult seaduses (0,438 eurosenti/kWh, vt 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 37 lõige 1).

2.4. **Kestus**

(39) Saksamaa ametiasutused kohustusid teatama uuesti koostootmise lisatasu vähendustest hiljemalt 10 aasta jooksul alates komisjoni lõpliku otsuse vastuvõtmisest.

2.5. **Toetusesaaja(d)**

(40) Enne 22. detsembri 2016. aasta seadusega tehtud muudatusi oli abi saajate kategooriaid kaks.

(41) Ühelt poolt olid toetusesaajad niinimetatud B-kategooria lõpptarbijad, st lõpptarbijad aastatarbimisega üle 1 GWh (vt ka eespool põhjendus 15). Saksamaa ametiasutused teatasid, et neil ei ole täpset teavet sektorite kohta, kus B-kategooria abisaajad tegutseksid, kuid märkisid, et tootmissektorite ettevõtete tarbimine ületab üldjuhul 1 GWh, välja arvatud menetluse algatamise otsuse tabelis 23 loetletud 17 sektorit, kus keskmine tarbimine on alla 1 GWh/a.

([12]) Seda sammu selgitatakse nüüd selgesõnalisemalt muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 28 lõikes 3.

(42) Esialgse uurimise käigus esitatud teave näitas ka seda, et teenindussektoris tegutsevate ettevõtjate tarbimistasemed on üldjuhul alla 1 GWh, välja arvatud vähesed sektorid, nt haiglad ja hotellid (vt menetluse algatamise otsuse tabelid 6 ja 7 ning menetluse algatamise otsuse põhjendus 127).

(43) Teiselt poolt oli enne 22. detsembri 2016. aasta seadusega tehtud muudatusi vähenduste kaudu abi saajate teine kategooria niinimetatud C-kategooria lõpptarbijad, st tootmissektoris tegutsevad lõpptarbijad, kes tarbivad üle 1 GWh ja kelle jaoks elektrikulu moodustab enam kui 4 % käibest.

(44) Saksamaa ametiasutused ei esitanud üksikasjalikku teavet sektorite või ettevõtjate liikide kohta, kes nendele tingimustele vastaksid, kuid märkisid, et enamik neist kvalifitseeruks elektri suurtarbijateks hüvitamise erikorra (*Besondere Ausgleichregelung*) tähenduses vastavalt taastuvenergiaseadusele.

(45) Pärast 22. detsembri 2016. aasta seadusega tehtud muudatusi on vähenduste kaudu abi saajad elektri suurtarbijad, kes täidavad eespool põhjenduses 20 kirjeldatud kriteeriume, st elektri suurtarbijad hüvitamise erikorra tähenduses. Saksamaa ametiasutused märkisid sellega seoses esialgse uurimise käigus, et ettevõtjad, kes saavad kasu vähendatud taastuvenergia lisatasudest ja kuuluvad hüvitamise erikorra alla, tegutsevad peamiselt allpool tabelis 3 näidatud sektorites.

Tabel 3

Ülevaade hüvitamise erikorra alla kuuluvatest sektoritest

Majanduse tegevusala [2008]	Tarnekohtade arv	Sooduselekter [GWh]
0800 Mitteenergeetiliste maarete kaevandamine	171	516
1000 Toiduainete tootmine	414	3 754
1100 Joogitootmine	38	364
1300 Tekstiilitootmine	63	687
1600 Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; jne	142	3 038
1700 Paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	118	11 843
1800 Paberi ja pabertoodete tootmine jne	28	353
1900 Koksi ja puhastatud naftatoodete tootmine	15	[…] (*)
2000 Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	283	28 421
2200 Kummi- ja plasttoodete tootmine	351	3 984
2300 Klaasi ja klaastoodete tootmine jne	285	7 550
2400 Metallitootmine	280	24 351
2500 Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	205	1 453
2600 Arvutite tootmine jne	21	337
2700 Elektriseadmete tootmine	26	799
2800 Masinad	21	474
2900 Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	30	320
3100 Mööbli tootmine	5	[…] (*)
3800 Jäätmekogumine, -töötlus ja -kõrvaldus; jne	90	544
4900 Maismaatranspordi ja torutranspordi teenused	130	12 443
Abi muudele sektoritele	61	1 624
Kokku	2 777	105 935

(*) *Ärisaladus*
Allikas: BAFA, mai 2016.

(46) Saksamaa ametiasutused märkisid ka, et uue vähendamiskorra alusel ulatuks abisaajate arv ligikaudu 2 000 tootmisettevõtteni, mille hinnanguline aastane elektritarbimine on ligikaudu 100 TWh.

2.6. **Koostootmise lisatasude vähendamise eesmärk**

(47) Saksamaa ametiasutused on selgitanud, et nende arvates on vähendusi vaja selleks, et säilitada koostootmise toetus, kuna see toetus on võimalik ainult juhul, kui tasud ei sea ohtu asjaomaste ettevõtjate konkurentsivõimet. Saksamaa ametiasutused kardavad, et täismahus lisatasu võib keskpika aja jooksul viia investeeringute olulise vähenemiseni ja väärtusahelate nõrgenemiseni Saksamaal, ning lisavad, et ilma vähendusteta ei nõustutaks enam koostootmise toetuse ega sellega seotud energiatõhususe ja CO_2 heitkoguste vähendamise eesmärkidega.

(48) Saksamaa ametiasutused rõhutasid lõpuks, et koostootmise lisatasu koormus lisandub koormusele, mis tuleneb juba taastuvenergia lisatasust, mille eesmärk on samuti pakkuda piisavalt finantsressursse taastuvenergia rahaliseks toetamiseks, viimatinimetatu puhul on tegemist poliitikaga, mis on – nagu ka koostootmise lisatasu – suunatud elektritootmise CO_2-heite vähendamisele Saksamaal.

2.7. **Menetluse algatamise põhjused**

(49) Komisjon nõustus menetluse algatamise otsuses, et koostootmise toetuse ja taastuvenergia toetuse vahel on sarnasusi ning ka koostootmise lisatasude ja taastuvenergia lisatasude vahel on sarnasusi. Komisjon nõustus, et kuna koostootmise toetuse rahastamine elektri lisatasudest võib olla põhjendatud ning kohane korrapärase ning samal ajal jätkusuutliku rahastamisallika tagamiseks, tegelemaks kliimamuutustega seotud kaugeleulatuvate eesmärkide toetamise ja seega ka nende püsimisega, võivad vähendused teatud lõpptarbijate jaoks vajalikud olla. Komisjonil oli siiski kahtlusi seoses abimeetmete proportsionaalsuse ja vajalikkuse ning seega konkurentsi moonutamisega.

(50) Komisjon märkis ka, et kasutab suunistena 2014.–2020. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste ([13]) (edaspidi keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised) põhjendustes 185–192 esitatud toetuskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume, ning täheldas sellega seoses, et Saksamaa võimaldatud vähendused ei olnud piiratud samade kasutajakategooriatega, eelkõige ei tundunud, et vähendused on piiratud ettevõtjatega, kes oleksid elektri suurtarbijad ja seisaksid silmitsi rahvusvahelise konkurentsiga (ja ei oleks seega suutelised oma kulusid tarbijatele edasi kandma).

(51) Sellest tulenevalt algatas komisjon ametliku uurimismenetluse.

3. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED SEOSES KOOSTOOTMISE LISATASU VÄHENDAMISEGA**

3.1. **BV Glasi märkused**

(52) Komisjon sai märkusi BV Glasilt, Saksamaa klaasitööstuse kutseorganisatsioonilt. BV Glas märgib, et klaasitööstus annab Saksamaal otseselt tööd 53 000 inimesele, selle käive on 9,2 miljardit eurot (2015), sektor on väga avatud kaubandusele ja enamik klaasitootmisettevõtetest kvalifitseeruvad C-kategooria lõpptarbijateks.

(53) BV Glas väidab, et meede ei kvalifitseeru riigiabiks, võttes arvesse, et see ei sisalda riigieelarvest tulevaid rahavooge. BV Glas ei esita oma seisukoha toetuseks üksikasju, vaid märgib lihtsalt, et koostootmise lisatasu sarnaneb taastuvenergia lisatasuga, mis tema arvates samuti ei kvalifitseeru riigi ressursiks, ning viitab märkustele, mille saatis komisjonile menetluse SA.33995 (2013/C) raames ([14]). BV Glas on ka seisukohal, et meede ei anna eelist, ei ole valikuline ega mõjuta kaubandust ja konkurentsi, kusjuures selgitusi lisatud ei ole.

([13]) ELT C 200, 28.6.2014, lk 1.

([14]) Riigiabi juhtum SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) seoses abikavaga, mida Saksamaa on rakendanud taastuvenergia ja energia suurtarbijate toetamiseks (vt komisjoni 25. novembri 2014. aasta otsus (EL) 2015/1585 riigiabi kava SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) kohta, mida Saksamaa on rakendanud taastuvenergia ja energia suurtarbijate toetamiseks (ELT L 250, 25.9.2015, lk 122)).

(54) BV Glas on lisaks seisukohal, et B- ja C-kategooria lõpptarbijatele võimaldatud vähendused sobivad kokku siseturuga, kuna on vajalikud energiasüsteemi ümberkujundamiseks (*Energiewende*) Saksamaal ja sellega seotud kliimakaitse eesmärkide tagamiseks. Ilma vähendusteta satuksid ohtu kliimakaitse eesmärgid, mida lisatasust rahastatavate toetusmeetmetega taotletakse: ühelt poolt ei ole koostootmise lisatasu ilma vähendusteta asjaomaste sektorite jaoks jätkusuutlik. See tooks kaasa nii paljude töökohtade kadumise, et koostootmise toetamise poliitika (ja kaugeleulatuvad kliimamuutuste alased eesmärgid) tuleks kõrvale jätta; lisaks liiguksid ettevõtted tõenäoliselt vähem sihikindla kliimapoliitikaga riikidesse. Meetme proportsionaalsus tuleneb asjaolust, et asjaomased abisaajad maksavad endiselt teatud osa koostootmise lisatasust.

(55) Koostootmise lisatasu kadumine tähendaks eelkõige klaasitööstuses lisatasu 17kordset suurenemist, mis lisanduks energiamaksule, taastuvenergia lisatasule ja suurematele võrgutasudele. mis tulenevad taastuvenergia osakaalu suurenemisest energiatootmise struktuuris. BV Glas rõhutab sellega seoses, et investeeringud klaasitööstusesse Saksamaal vähenevad, mille põhjuseks on suured energia lisatasud. BV Glas juhib lisaks tähelepanu klaasitööstusega seotud väärtusahelatele; need kaoksid klaasitööstuse ümberpaiknemise korral samuti.

(56) BV Glas on ka seisukohal, et tootmissektoris tegutsevatele C-kategooria lõpptarbijatele võimaldatavate vähenduste piiramine ei ole diskrimineeriv ja jääb süsteemi loogika piiresse, kuna tootmissektor on üldjuhul vastupidiselt teenuseosutajatele hinnavõtja, seisab silmitsi pingelise rahvusvahelise konkurentsiga ja ei saa kulusid klientidele edasi kanda. BV Glas väidab lisaks, et teenustesektori CO_2 heitkogused on üldjuhul väiksemad ja teenustega seotud tegevuse üleviimine ei põhjustaks süsinikdioksiidi lekke ohtu; samuti toimuks ümberpaigutamine üldjuhul teise liikmesriiki ja mitte väljapoole ELi.

(57) BV Glas selgitab ka, et klaasitööstus on juba saavutanud energiatõhususe kõrge taseme ja tasumäära suurendamine ei ergutaks tulevikus vähendusi. BV Glas selgitab lisaks, et elektri suurtarbijaid ergutatakse pidevalt energiatõhusust suurendama, võttes arvesse energiahindade suurt osakaalu tootmise kogukuludes (sageli vahemikus 20–50 %). BV Glas on samuti rõhutanud, et Saksamaa klaasitööstus on oma energiatõhususe määra aastate jooksul pidevalt parandanud ja et Saksamaa klaasitööstus osaleb mitmes energiatõhususe suurendamisele suunatud algatuses. Ta on osaline ka kokkuleppes (BDI kaudu), millega tööstusharu on kohustunud suurendama energiatõhusust 1,35 % võrra aastas.

(58) Lõpuks on BV Glas seisukohal, et õiguspärased ootused hoiavad käesoleval juhul ära sissenõudmise, võttes arvesse, et komisjon tegi 2002. aasta otsuses järelduse, et koostootmisseaduse eelmine versioon ei kujutanud endast abi.

3.2. **Trimet**

(59) Komisjon sai lühikese kirja ka Trimetilt, milles Trimet on seisukohal, et vähendused on vajalikud, kuna täismahus lisatasu summa oleks ligikaudu […] (*) ja neelaks seetõttu suure osa kontserni tulemusest. Trimet märkis, et pooldab vähenduste piiramist elektri suurtarbijatega, kes on kõlblikud taastuvenergia lisatasu vähenduste saamiseks vastavalt hüvitamise erikorrale.

4. **SAKSAMAA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED SEOSES KOOSTOOTMISE LISATASU VÄHENDAMISEGA, MILLE NAD ESITASID PÄRAST MENETLUSE ALGATAMISE OTSUST**

(60) Saksamaa ametiasutused on seisukohal, et ametliku uurimismenetluse algatamine ei olnud põhjendatud, kuna esialgse uurimise etapis selgus, et vähendused on vajalikud ja proportsionaalsed. Saksamaa ametiasutused ei esita selles punktis lisateavet, kuid märgivad, et vähendamissüsteemi muudeti ja vähendusi võimaldatakse nüüd ainult rahvusvahelise konkurentsiga silmitsi seisvatele elektri suurtarbijatele.

(61) Saksamaa ametiasutused rõhutavad, et 22. detsembri 2016. aasta seadusega kasutusele võetud uus vähendamissüsteem põhineb täielikult toetuskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriumidel, mida kasutatakse taastuvenergia lisatasu vähenduste võimaldamiseks hüvitamise erikorra alusel, mille komisjon kiitis heaks seoses juhtumiga SA.38632 (2014/N) Saksamaa – 2014. aasta taastuvenergiaseadus – taastuvenergiaseaduse reform.

(*) *Ärisaladus*

(62) Saksamaa ametiasutused selgitavad, et koostootmise lisatasu eesmärk on aidata kaasa energiatõhususe ja keskkonnakaitse ühise eesmärgi saavutamisele. Nad tunnistavad, et elektrihindade vähendused võivad teoorias üldjuhul vähendada stiimulit elektrit kokku hoida, kuid et käesoleval juhul ei ole see nii, kuna elektri suurtarbijate jaoks on elektrihind iseenesest piisav stiimul energiatõhusamaks muutumiseks. Isegi vähendatud koostootmise lisatasu suurendab nende ettevõtete elektrikulusid ja stiimulit muutuda energiatõhusamaks.

(63) Saksamaa ametiasutused toovad näiteks ettevõtte energia aastase kogutarbimisega 10 GWh, millel on kokkuhoiupotentsiaali 1 GWh. Võimalik kokkuhoid oleks 112 000 eurot, kui koostootmise lisatasu makstaks täies mahus. Koostootmise vähendatud lisatasu puhul oleks kokkuhoid aga 109 000 eurot ([15]). Saksamaa ametiasutused rõhutavad, et näide annab tunnistust, et elektri kokkuhoid tasub end ära ka koostootmise vähendatud lisatasu puhul. Lisaks kasutavad abisaajad üldjuhul sertifitseeritud energiajuhtimissüsteemi. Teadlikkuse suurenedes võib seetõttu kasvada tõenäosus, et ettevõtjad teevad kindlaks ja rakendavad energiatõhususe meetmeid. Koostootmise lisatasu ja taastuvenergia lisatasu vähendamissüsteemide samalaadsuse tõttu suurendaks taastuvenergia lisatasu energiatõhususe stiimuleid veelgi.

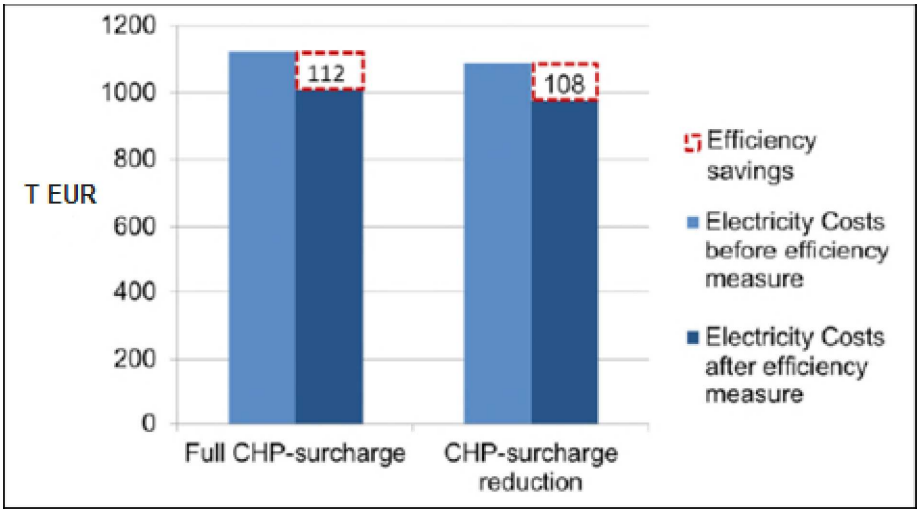

(64) Saksamaa ametiasutused rõhutavad, et 22. detsembri 2016. aasta seadusega kasutusele võetud uus vähenduste süsteem on suunatud elektri suurtarbijatele, keda mõjutab rahvusvaheline konkurents, st nendele, keda ähvardab pankrot või ümberpaigutamine, kui nad peaksid maksma koostootmise lisatasu täies mahus, kuid need ettevõtjad panustavad sellele vaatamata ikkagi toetuse rahastamisse (põhimõtteliselt 15 % lisatasust, kuni lisatasu saavutab teatud kogulisandväärtuse taseme).

(65) Saksamaa ametiasutused märgivad, et vähendustel on piiratud mõju, kuna koostootmise lisatasu ei ole suhtelises mõttes nii suur. Igal juhul kaaluks positiivne mõju üles negatiivse mõju.

(66) Taastuvenergia vähendatud lisatasu jaoks kõlblike ettevõtete kohta kättesaadavate andmete alusel koostasid Saksamaa ametiasutused mudeli, mis näitas, et koostootmise täismahus lisatasu oleks 0,255 eurosenti/KWh, kui vähendusi ei kohaldata (nn tinglik koostootmise lisatasu allpool olevas tabelis), ja see lisatasu määr moodustaks siiski 1–9 % kogulisandväärtusest valimi puhul, mis koosneb ligikaudu 100 taastuvenergia vähendatud lisatasu jaoks kõlblikust ettevõttest, kelle tarbimine ületab 1 GWh. Saksamaa ametiasutused esitasid ametliku uurimise käigus ajakohastatud näitajad, mis näitavad, et 20 esimese hüvitamise erikorra raames toetuskõlbliku ettevõtte puhul (tarbimise tähenduses) jääks tinglik koostootmise lisatasu vahemikku 0,8–6 % (2015. aasta näitajate alusel) ettevõtete kogulisandväärtusest ja koostootmise täismahus lisatasu (0,445 eurosenti/kWh) jääks vahemikku 1–11 % kogulisandväärtusest.

([15]) Eeldus: elektritariif 11,2 eurosenti/kWh pärast taastuvenergia lisatasu vähendamist.

(67) Saksamaa ametiasutused esitasid ka järgmise mudeli, mis illustreerib täismahus lisatasu võimalikku mõju ettevõtetele.

Tabel 4

Täismahus lisatasu mõju mudel

	Tinglik koostootmise lisatasu	Lisatasu 2016. aasta koostootmisseaduse alusel	Lõpptarbija	Tarbimine (GWh)	Koormus koos soodustusega/ilma soodustuseta GWh)	Koormus 2016. aasta koostootmisseaduse alusel (EUR)	Koormuse suurenemine teguri alusel
B-kat	0,255	0,04	Tööstus 1	10	0,0255	8 050	3,17
			Tööstus 2	100	0,255	44 050	5,79
C-kat	0,255	0,03	Tööstus 3	1 000	2,55	304 150	8,38

(68) Saksamaa rõhutas lõpuks, et koostootmise lisatasu koormus lisandub taastuvenergia lisatasust juba tulenevale koormusele.

5. ESIALGSE UURIMISE ALLA KUULUVA TEATATUD ABIKAVA ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS (SA.47887)

(69) Uute installeeritud võimsusega 1–50 MWel koostootmisjaamade toetust, millest Saksamaa ametiasutused teatasid kui abikavast SA.42393 (2015/N) ja mis menetluse algatamise otsusega heaks kiideti, antakse alates 2017/2018 talvest pakkumismenetluste käigus valitud käitajatele (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 91). Pakkumismenetlustes osalemine oli seotud tingimusega, et kogu koostootmisjaamas toodetud elekter suunatakse avalikku võrku ja kui koostootmisjaamas toodetud elektri tarbib otseselt koostootmisjaama omanik või suunatakse see suletud jaotusvõrku, seda esmalt avalikku võrku suunamata, siis ei ole asjaomane jaam pakkumismenetluses osalemiseks kõlblik. Saksamaa ametiasutused olid märkinud, et ilma selle erandita ei oleks olnud pakkumismenetluses tagatud võrdsed tingimused. Saksamaa ametiasutused selgitasid, et juhul kui omatarbimiseks kasutatav koostoodetud elekter on kõlblik taastuvenergia vähendatud lisatasu jaoks, siis oleks omatarbimiseks kasutatavatel koostootmisjaamadel süstemaatiline eelis koostootmisjaamade ees, mis suunavad elektrit võrku (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 94).

(70) Saksamaa ametiasutused teavitasid 29. märtsil 2017 komisjoni, et nad kaaluvad 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 33a lõike 2 punkti b alapunktis bb sätestatud volituse kasutamist, et lubada pakkumismenetlustes osaleda koostootmisjaamadel, mille elekter suunatakse avalikku võrku suunamise asemel suletud jaotusvõrku. Omatarbimiseks kasutatavad koostootmisjaamad ei oleks siiski endiselt kõlblikud pakkumismenetlustes osalemiseks ja teatatud muudatus neid ei puuduta.

(71) Suletud jaotusvõrkudes kasutatavate koostootmisjaamade kohta selgitasid Saksamaa ametiasutused, et erand põhines esialgselt järgmistel eeldustel: kui tootmine ja tarbimine toimub samas suletud võrgus, võivad võrgutasud olla madalamad võrreldes olukorraga, kus kogu tarbitava energia toodavad väljaspool suletud jaotusvõrku paiknevad koostootmisjaamad. See võib teatud tingimustel võimaldada koostootmisjaama käitajal saada toodetud elektri eest suletud jaotusvõrgus paremat hinda võrreldes elektrit avalikku võrku suunava käitajaga. Pakkumismenetluses, kus käitajad konkureerivad kindlasummalise preemiamakse nimel, mida makstakse lisaks turuhinnale, oleksid suletud jaotusvõrkudes kasutatavate koostootmisjaamade käitajad võinud saada kasu konkurentsieelisest, ning kui see konkurentsieelis oleks olnud süstemaatiline ja oluline, oleks see võimaldanud nendel käitajatel suurendada pakkumises strateegiliselt oma kulusid ja selle tulemus oleks olnud ülemäärane hüvitamine. Saksamaa ametiasutused lisasid, et eespool nimetatud mõju oleks olnud võimalik ka väljaspool suletud jaotusvõrke, kuid eelis koostootmisjaama käitaja jaoks on võimalik üksnes juhul, kui samasse võrku on ühendatud ainult vähesed lõpptarbijad. Seetõttu ei too mõju avalikus võrgus üldjuhul kaasa konkurentsi moonutamist.

(72) Pärast küsimuse üksikasjalikumat uurimist tegid Saksamaa ametiasutused siiski järelduse, et suletud jaotusvõrke on mitmesugustes kombinatsioonides ja üldjuhul võrgutasusid kokku ei hoita või on kokkuhoid üsna väike ja eespool põhjenduses 71 märgitud strateegilise pakkumise riskid on eeldatust palju väiksemad. Järeldus põhineb mitmel tähelepanekul, mida Saksamaa ametiasutustel on olnud võimalik vahepeal teha.

(73) Esiteks, et strateegiline pakkumine omandaks ainelise kuju, peaks koostootmisjaam saama toodetud elektri eest palju paremat hinda, mis tähendab, et võrgutasude kokkuhoid peab olema märkimisväärne. Mõõdetava mõju saavutamiseks tuleks toodangut müüa suures osas kohalikuks tarbimiseks. Vastasel juhul ei oleks võimalik paremaid hindu saada.

(74) Teiseks on madalamatest võrgutasudest abi saajad kõik suletud jaotusvõrkude lõpptarbijad, olenemata sellest, kas nad sõlmivad energiavarustuslepingu koostootmisjaama käitajaga või mitte. Koostootmisjaama käitaja peaks seetõttu sõlmima lepingud kõikide või vähemalt enamikuga lõpptarbijatest. Kui suletud jaotusvõrku on ühendatud palju lõpptarbijaid, on tulemuseks tõenäoliselt „bussijänesena“ käitumine. Lõpptarbijad ei soovi maksta koostootmisjaama käitajale kõrgemaid hindu, kuna võrgutasud oleksid niikuinii madalamad. Kuna koostootmisjaamad on pikaajalised varad, peaks käitaja lisaks tagama, et tal on pikaajalised lepingud enamikuga suletud jaotusvõrku ühendatud lõpptarbijatest, mis omakorda vähendab võimalust saada lõpptarbijatelt (palju) kõrgemaid hindu.

(75) Kolmandaks on lõpptarbijad suletud jaotusvõrkudes sageli tööstustarbijad, kellel on õigus vähendatud võrgutasudele tulenevalt mitmesugustest eranditest, mis sisalduvad elektri võrgutasude määruse (*Stromnetzentgeltverordnung*) paragrahvis 19. Kuna vähendused põhinevad asjaomaste lõpptarbijate stabiilsel või konkreetsel tarbimisprofiilil ja mitte asjaolul, et tegemist on suletud jaotusvõrguga, jääb võrgutasude oluliste vähenduste jaoks ainult väike marginaal või puudub üldse selline marginaal, mida saaks kasutada läbirääkimistel kõrgemate hindade saavutamiseks.

(76) Selle tulemusena jõudsid Saksamaa ametiasutused järeldusele, et oletatav konkurentsieelis ei pruugi olla märkimisväärne ega oleks ka süstemaatiline, nii et strateegilise pakkumise risk oleks ka palju väiksem, kui esialgu kardeti (kui seda üldse on). Saksamaa ametiasutused kaaluvad seetõttu suletud jaotusvõrku suunatavat elektrit tootvatele koostootmisjaamadele loa andmist osalemiseks pakkumismenetlustes ilma pakkumismenetluse ülesehituses edasisi muudatusi tegemata. Juhuks kui edasised järelepärimised käimasoleva seadusandliku menetluse käigus näitavad, et konkurentsimoonutus jääb alles ja pakkumismenetluse ülesehituses on vaja konkreetseid meetmeid, kohustusid Saksamaa ametiasutused nendest mõjudest ja võimalikest vastumeetmetest komisjonile teatama. Saksamaa ametiasutused kohustusid igal juhul lisama koostootmise toetuskava hinnangusse ka nende koostootmisjaamade osalemise, kes toodavad suletud jaotusvõrkudesse suunatavat elektrit.

(77) Saksamaa ametiasutused kinnitasid, et asjaomased koostootmisjaamad on menetluse algatamise otsuse põhjendustes 23 ja 63 kirjeldatud koostootmisjaamad, mille kohta Saksamaa ametiasutused pidid esitama järgmised energiatootmise tasandatud kogukulude arvutused.

Tabel 5

Energiatootmise tasandatud kogukulude arvutused projektide kohta, mida rakendavad töövõtjad väljaspool hüvitamise erikorda ning mis ületavad 100 kWel, 15 aasta jooksul (2016–2030) kuni 10 MW ja üle 20 aasta jooksul (2016–2035) üle 10 MW, diskontomäär 30 % aastas – eurosentides kWh kohta (2013. aasta väärtused)

iSektor, kus töövõtja klient tegutseb	Autotööstuse komponentide tootmine	Autotootja	Autotootja	Autotootja	Autotootja	Autotootja
Jaama tüüp	Elektri ja soojuse koostootmisjaam 5	Elektri ja soojuse koostootmisjaam 5	Auruturbiin 1	Gaasiturbiin 1	Elektri ja soojuse koostootmisjaam 6	Gaasi- ja auruturbiin 1
El võimsus	2 000 kW	2 000 kW	5 000 kW	10 000 kW	10 000 kW	20 000 kW
Täiskoormusega tunnid	4 500 h/a	8 000 h/a	5 500 h/a	5 500 h/a	5 500 h/a	5 000 h/a
Omatarbimise määr	50 %	100 %	100 %	100 %	100 %	80 %
Energiatootmise tasandatud kogukulud	10,42	7,22	12,13	8,42	8,49	11,56
Keskmine turuhind	6,77	6,25	6,25	6,25	6,25	5,87
Energiatootmise tasandatud kogukulude ja turuhinna erinevus	3,65	0,97	5,88	2,17	2,24	5,7

(78) Osalemaks pakkumises, peavad need koostootmisjaamad sarnaselt muude osalemiskõlblike koostootmisjaamadega omama suurt tõhusust.

(79) Abi pakkumismenetluses valitud koostootmisjaamadele antakse turuhinnale lisanduva preemiana 30 000 täiskoormusega töötunni jooksul. Preemiat ei maksta, kui tunnilepingute väärtus on hetkekursiga (päev ette) Saksamaa jaoks null või negatiivne (teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahvi 7 lõige 8, 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 7 lõige 7). Sellel perioodil toodetud elektrit ei võeta arvesse täiskoormusega tundide arvutamisel, mille eest on võimalik toetust maksta. Tasakaalustamise eest vastutab ka koostootmisjaama käitaja.

6. **KOOSTOOTMISE LISATASU VÄHENDUSTE HINDAMINE**

6.1. **Riigiabi olemasolu aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses**

(80) Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 on öeldud, et „kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kui see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.

(81) Määrates kindlaks, kas meede kujutab endast riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peab komisjon hindama, kas meede:

a) annab eelise teatavatele ettevõtetele või sektoritele (valikuline eelis);

b) on seostatav riigiga ja hõlmab riigi ressursse;

c) kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi;

d) võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.1.1. *Valikuline eelis*

(82) Nagu kohus oma 21. detsembri 2016. aasta otsuses liidetud kohtuasjades (komisjon *vs.* World Duty Free Group ning komisjon *vs.* Banco Santander ja Santusa) ([16]) meelde tuletas, on maksumeetme või tasu valikulisuse tuvastamiseks vaja kontrollida, kas meetme puhul tehakse vahet ettevõtjatel, kes on üldise maksustamissüsteemi eesmärgi seisukohast sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras, ilma et vahetegemine oleks põhjendatud kõnealuse süsteemi olemuse ja ülesehitusega.

(83) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et põhimõtteliselt tuleb koostootmise lisatasu maksta iga kWh eest, mida vastavad võrguettevõtjad tarnivad lõpptarbijatele avaliku võrgu või suletud jaotusvõrgu kaudu. Lisatasu puhul on tegemist ühtse lisatasuga kWh kohta. Nagu eespool jagudes 2.2.1 ja 2.3 kirjeldatud, jäi lisatasu kindlaksmääramise süsteem 2016. aasta muudetud koostootmisseaduses põhiliselt samaks ja põhineb jätkuvalt koostootmise ühtse lisatasu põhimõttel. Koostootmise tavapärane lisatasu oli 2016. aastal 0,445 eurosenti/kWh ja on 2017. aastal 0,438 eurosenti/kWh.

(84) Seega, piirates koostootmise lisatasu vastavalt 0,04 eurosendiga kWh kohta ja 0,03 eurosendiga kWh kohta, vähendatakse teatatud 2016. aasta koostootmisseadusega B- või C-kategooria lõpptarbijateks kvalifitseeruvate ettevõtjate koostootmise lisatasu ja vabastatakse nad seega koormusest, mida nad tavapäraselt peaksid kandma. Samuti piirates koostootmise lisatasu vastavalt 0,056 eurosendiga kWh kohta 2016. aastal, 0,06 ja 0,08 eurosendiga kWh kohta 2017. aastal ning 0,12 eurosendiga kWh kohta ja 0,16 eurosendiga kWh kohta 2018. aastal, vähendatakse 2016. aasta muudetud koostootmisseadusega B- või C-kategooria lõpptarbijateks kvalifitseeruvate ettevõtjate finantskoormust ja vabastatakse nad seega koormusest, mida nad tavapäraselt peaksid kandma. Lisaks, piirates koostootmise lisatasu 15 %ga täismahus lisatasust (ja 0,5 % või 4 %ga nende kogulisandväärtusest) elektri suurtarbijate jaoks, kes vastavad eespool põhjenduses 20 esitatud tingimustele, vähendatakse 2016. aasta muudetud koostootmisseadusega B- või C-kategooria lõpptarbijateks kvalifitseeruvate ettevõtjate finantskoormust ja vabastatakse nad seega koormusest, mida nad tavapäraselt peaksid kandma. Selline vähendamine kujutab endast eelist ([17]).

([16]) Kohtuotsus, 21. detsember 2016, komisjon *vs.* World Duty Free Group, liidetud kohtuasjad C-20/15 P ja C-21/15 P, ECLI:EU:C:2016:981, punkt 60.

([17]) Kohtuotsus, 11. detsember 2014, Austria *vs.* komisjon, T-251/11, ECLI:EU:T:2014:1060, punkt 112; kohtuotsus, 10. mai 2016, Saksamaa *vs.* komisjon, T-47/15ECLI:EU:T:2016:281, punkt 55.

(85) Eelis on seega valikuline. Tõepoolest, mis puudutab C-kategooriat, siis piirdub vähendamine ainult tootmissektoriga. Selles sektoris võimaldatakse lisaks vähendamist ainult ettevõtetele, mille aastatarbimine ületab 1 GWh ja mille elektrikulud ületavad 4 % nende käibest (mis välistab ülejäänud tootmissektorid, kuna nemad ei saavuta tavaliselt neid näitajaid, vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 127). Sama tähelepanek kehtib vähenduste kohta, mida võimaldatakse elektri suurtarbijatele, kes vastavad eespool põhjenduses 20 toodud tingimustele. Vähendused on valikulised, võttes arvesse, et seda võimaldatakse ainult konkreetsete sektorite ettevõtetele ja sektori raames võimaldatakse vähendusi üksnes ettevõtetele, kelle tarbimine vastavas tarbimispunktis ulatub 1 GWh-ni ning kui nad saavutavad elektritarbimise puhul teatava künnise.

(86) B-kategooria puhul on eelis piiratud ettevõtetega, kes saavutavad aastas tarbimistaseme 1 GWh. Komisjon märgib, et kuigi B-kategooria tundub olevat avatud kõikidele sektoritele, välistab künnisväärtus 1 GWh *de facto* mitmed sektorid ja ettevõtted, mis tavaliselt sellist tarbimise taset kunagi ei saavuta.

(87) Lisatasuga taotletava eesmärgi valguses (koostootmise toetamisse panustamine) on B- või C-kategooria lõpptarbijad ja elektri suurtarbijad võrreldavas õiguslikus ja tegelikus olukorras. Eelkõige tarbivad need lõpptarbijad avalikku võrku või suletud võrku suunatavat elektrit, nagu A-kategooria lõpptarbijadki. Seega saavad nad sarnaselt A-kategooria lõpptarbijatega kasu CO_2 heitkoguste madalamast tasemest tänu suure energiatõhususega koostootmise toetamisele, mida rahastatakse koostootmise lisatasust.

(88) Saksamaa ametiasutused ei esitanud meetme valikulisuse kohta ühtegi märkust.

(89) BV Glas tundub väitvat, et asjaolu, et vähendused piirduvad tootmissektoriga, jääb süsteemi loogika raamesse, kuna tootmissektoris tegutsevad ettevõtted on üldjuhul hinnavõtjad ja neil ei ole võimalik oma lisakulusid klientidele edasi kanda, samas kui teenindussektorid kannavad lisatasud üldjuhul klientidele edasi.

(90) Komisjon märgib esiteks, et kui komisjon on kindlaks teinud, et teatud meede loob erinevusi ettevõtjate vahel, kes kõnealuse meetme eesmärki silmas pidades on võrreldavas tegelikus ja õiguslikus olukorras, peab liikmesriik, kes on seoses tasudega sellise eristamise ettevõtete vahel sisse viinud, näitama, et see on tegelikult kõnealuse süsteemi olemuse ja ülesehituse alusel õigustatud ([18]). Saksamaa ametiasutused ei ole väitnud, et vähendused tulenevad koostootmise lisatasu olemusest ja ülesehitusest. Eelkõige ei ole nad väitnud, et koostootmise lisatasu tugineb põhimõttele, et selline lisatasu kehtestatakse ettevõtjatele ainult juhul, kui neil on võimalik lisakulud oma klientidele edasi kanda. Lisaks ei toeta toetuskõlblikkuse tingimused – põhjendamatut – eeldust, et koostootmise lisatasu tavapärane süsteem tugineb põhimõttele, et selline lisatasu kehtestatakse ettevõtjatele ainult juhul, kui neil on võimalik lisakulud oma klientidele edasi kanda.

(91) Esiteks ei sõltu vähendamiskõlblikkus teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse alusel sellest, et ettevõtjad tõendavad, et neil ei ole võimalik lisakulusid oma klientidele edasi kanda. Teiseks ei ole esitatud andmeid, mis tõendavad, et kõikidel B- ja C-kategooria vähendustest *de facto* kasu saavatel sektoritel ja ettevõtjatel ei ole võimalik oma lisakulusid edasi kanda, ning et neil, kes vähendusi ei saa, on kõigil võimalik oma lisakulud edasi kanda. Kolmandaks, BV Glasi väited, et vähenduste piiramine tootmissektoris tegutsevate ettevõtjatega on tavaline, on vastuolus B-kategooria lõpptarbijatele võimaldatavate vähendustega: nad võivad tegutseda teenindussektoris ja ei pea olema elektri suurtarbijad. Seoses 2016. aasta muudetud koostootmisseadusega ei väitnud Saksamaa ametiasutused, et koostootmise lisatasu põhineb lõpptarbijate suutlikkusel kulusid edasi kanda. Seega ei ole suutmatus kulusid edasi kanda vähenduste jaoks ametlik kõlblikkustingimus.

(92) Komisjon teeb seetõttu järelduse, et vähendusi ei saa käsitada koostootmise lisatasu süsteemi loogikale vastavana, ning jääb oma järelduse juurde, et uuritavad vähendused kujutavad endast valikulist eelist vähendustest abi saajate jaoks.

(93) Saksamaa ametiasutused on ka lisanud 2016. aasta muudetud koostootmisseadusesse paragrahvi 27b, milles on ette nähtud, et salvestatud elektrile laieneb koostootmise lisatasu siis, kui see salvestist võetakse ja mitte siis, kui see salvestisse suunatakse. Komisjon on seisukohal, et see säte sisaldub koostootmise lisatasu olemuses ja

([18]) Kohtuotsus, 8. september 2011, komisjon *vs.* Madalmaad, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, punkt 32.

ülesehituses (ja ei kujuta endast seega valikulist eelist): selle eesmärk on vältida topeltmaksustamist; tegemist on põhimõttega, mida üldjuhul kohaldatakse maksusüsteemides. Säte on kooskõlas põhimõttega, et lisatasu kuulub tasumisele, kui elektrit võrgust võetakse ja tarbitakse. Saksamaa on selgitanud, et salvestis salvestatud elektrit ei ole siiski veel tarbitud. Komisjon on seetõttu seisukohal, et 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvis 27b toodud erand ei ole valikuline.

6.1.2. *Riigi ressursid ja seostatavus riigiga*

(94) Komisjon leidis menetluse algatamise otsuses, et vähendused on seostatavad riigiga, kuna kõik vähendused võimaldati seaduse (2016. aasta koostootmisseadus) alusel ja olid seega seostatavad riigiga. Lisaks märkis komisjon, et BAFA (st *Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle*; föderaalne majanduse ja ekspordikontrolli amet, kõrgem föderaalasutus, mis allub föderaalsele majandus- ja energiaministeeriumile) vastutab kontrollimise eest, et toetust saavad ainult toetuskõlblikud ettevõtjad.

(95) Komisjon järeldas oma menetluse algatamise otsuses ka seda, et vähendusi rahastati riigi ressurssidest.

(96) Sellega seoses märkis komisjon esiteks, et koostootmise toetuse rahastamiseks võttis Saksamaa kasutusele erilisatasu, nimelt koostootmise lisatasu (vt teatatud 2016. aasta koostootmisseaduse paragrahv 26 ja 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahv 26, millega kehtestatakse koostootmise lisatasu ja antakse võrguettevõtjatele õigus koostootmise lisatasu lõpptarbijatele edasi kanda) ja määras kindlaks selle eesmärgi (st riigi poliitika rahastamine energiavaldkonnas: koostootmise toetamine ning investeerimistoetused salvestamiseks ja kaugkütte/-jahutusvõrkude tarbeks) ning metoodika selle summa kindlaksmääramiseks, mille mõne lõpptarbijate kategooria puhul kehtestab otseselt riik (B- ja C-kategooria lõpptarbijad ja elektri suurtarbijad). Kogutud koostootmise lisatasu puudujääk ja ülejääk (võrreldes vajamineva toetusega) korrigeeritakse järgmisel aastal, tagades sellega, et võrguettevõtjatele hüvitatakse täies mahus lisatasud, mis tulenevad nende toetuse maksmise kohustusest, kuid mis tähendab samuti, et nad ei saa kasutada lisatasust saadavat tulu millekski muuks kui koostoodetud elektri, kütte ja jahutuse salvestamise ning kaugkütte/-jahutuse toetamise rahastamiseks. Komisjon tegi sellel põhjal järelduse, et sarnaselt juhtumiga, mille kohta tegi kohus otsuse 19. detsembril 2013 kohtuasjas *Association Vent de Colère*, ([19]) on riik 2016. aasta koostootmisseadusega loonud süsteemi, mille raames kulud, mida võrguettevõtjad kannavad seoses koostootmisjaamades elektrienergia tootmise toetamisega ning salvestite ja kaugkütte- ja kaugjahutusvõrkude rajamisega, hüvitatakse täielikult elektritarbijatelt nõutava koostootmise lisatasu abil. See asjaolu eristab praegust juhtumit juhtumist, mille kohta tegi kohus otsuse 13. märtsil 2001 kohtuasjas *PreussenElektra*, ([20]) kuna viimatinimetatud juhtumi puhul pidid elektritarnijad rahastama lisakulusid enda vahenditest. Lisaks ei kujuta koostoodetud elektri tootjatele antav toetus ega kaugkütte- ja jahutusvõrkude ja salvestite käitajatele antavad investeerimistoetused endast hinda või tasu kaupade või teenuste eest. Koostootmise toetust maksavad võrguettevõtjad koostootmisjaamade käitajatele, kuigi elektrit ei müüda võrguettevõtjatele, vaid kolmandatele isikutele; teatud juhtudel tarbib seda isegi koostootmisjaama käitaja ise. Seega mis puudutab kaugkütte- ja jahutusvõrke ning salvesteid, jäävad need toetust küsiva ettevõtja omandisse ja toetuse maksmine ei anna elektrivõrguettevõtjatele asjaomaste kaugkütte- ja jahutusvõrkude ja salvestitega seotud õigusi (kaugkütte- ja jahutusvõrkude ja salvestite toetamise kohta vt menetluse algatamise otsuse põhjendused 33–45).

(97) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses ka seda, et põhivõrguettevõtjad etendavad süsteemis erilist rolli. Neile on usaldatud koostootmise lisatasu arvutamine 2016. aasta koostootmisseaduses ette nähtud metoodika alusel ja nad juhivad koostootmise lisatasu rahavooge. Rahaline koormus, mis tuleneb koostootmise, kaugkütte- ja jahutusvõrkude toetamisest, on täielikult neile üle antud; nad peavad tagama, et rahaline koormus jaotub põhivõrguettevõtjate vahel võrdselt (proportsionaalselt nende võrku ühendatud A-, B- ja C-kategooria lõpptarbijatega) ning jaotusvõrguettevõtjad kannavad koostootmise lisatasu neile üle, et hüvitada neile toetamisest tulenev rahaline koormus. Nad peavad ka hoiatama BAFAt, juhul kui eelarve ületatakse. Sellega seoses on neil

([19]) Kohtuotsus, 19. detsember 2013, Vent De Colère ja teised, C-262/12 ECLI:EU:C:2013:851.
([20]) Kohtuotsus, 13. märts 2001, PreussenElektra, C-379/98 C-379/98 ECLI:EU:C:2001:160.

sarnasusi Samenwerkende Elektriciteits-Produktiebedrijven NV olukorraga juhtumis, mille kohta kohus tegi otsuse 17. juulil 2008 kohtuasjas *Essent Network Noord*, ([21]) ja ühtlasi põhivõrguettevõtjaid puudutavas juhtumis, mille kohta kohus tegi otsuse 10. mail 2016 kohtuasjas Saksamaa *vs.* komisjon (2012. aasta taastuvenergiaseadus) ([22]).

(98) Lisaks leidis komisjon menetluse algatamise otsuses, et järgmised asjaolud kinnitavad, et koostootmise lisatasu on riigi kontrolli all: koostootmise lisatasu tuleb kanda eraldi arvele, nii et reguleerimisasutusel on võimalik kontrollida ristsubsiidiumide puudumist võrguettevõtjate eri tegevuse vahel. Lisaks nõuab seadus, et arvete esitamist põhivõrguettevõtjate vahel kontrolliks audiitor või vannutatud audiitor. Lõpuks piirab seadus ka meetme kogueelarvet ja lisatasu kogusummat. Kui on eelarve ületamise oht, on põhivõrguettevõtjad kohustatud hoiatama BAFAt, kes seejärel arvutab uued, kuid vähendatud toetusmäärad, tagamaks et eelarvet ei ületata. See on veel üks kinnitus, et koostootmise lisatasu kujutab endast riigi kontrolli all olevat ressurssi.

(99) Saksamaa ametiasutused ei esitanud selle punkti kohta ühtegi märkust. BV Glas on märkinud, et meede ei kujuta endast riigiabi, kuna ei koorma riigieelarvet. Komisjon märgib sellega seoses siiski, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei pea ressursid liikuma läbi riigieelarve, et neid käsitletaks riigi ressurssidena. Piisab sellest, et nad jäävad riigi kontrolli alla ([23]). Riigiabiks aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses saab pidada vaid neid eeliseid, mis on otseselt või kaudselt antud riigi ressurssidest. Et riigiabi määratlus hõlmaks mitte ainult otseselt riigi antud abi, vaid ka riigi poolt selleks määratud või asutatud avalik-õiguslike või eraõiguslike asutuste antud abi, eristatakse riigi antud abi ja riigi ressurssidest antud abi ([24]).

(100) Nende asjaolude põhjal jääb komisjon oma järelduse juurde, et koostootmise lisatasu kvalifitseerub riigi ressursiks ja et selle tulemusena rahastatakse koostootmise vähendatud lisatasumäärasid samuti riigi ressurssidest. Neid vähendusi rahastatakse riigi ressurssidest koostootmise toetusena. Koostootmise lisatasu vähendamine on sätestatud seaduses ja see sisaldas riigi kontrolli samas ulatuses nagu koostootmise täismahus lisatasu (vt eespool). Seega tuleb ka koostootmise lisatasu vähendamist käsitleda riigi ressurssidest rahastatuna ([25]).

6.1.3. *Mõju kaubavahetusele ja konkurentsi kahjustamine*

(101) Koostootmise lisatasude vähendused võivad moonutada konkurentsi sama sektori ettevõtjate vahel, kuna kõik ettevõtjad ei ole toetuskõlblikud (sõltuvalt nende tarbimistasemest ja/või elektrikulude olulisusest võrreldes käibega ja/või sõltuvalt elektrikulude olulisusest võrreldes kogulisandväärtusega) ja koostootmise lisatasud võivad tõenäoliselt mõjutada liikmesriikide vahelist kaubandust ja konkurentsi ettevõtjatega teistes liikmesriikides. Vähendustest kasu saavad ettevõtjad tegutsevad tavaliselt teatud tootmissektorites, kus elektrikulud moodustavad suure osa tootmiskuludest (metallitööstus, paberi- ja keemiatööstus, klaasitööstus, rafineerimistehased, puidutööstus, toidu- ja söödasektor, vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 127 ja samuti tabel 3 eespool). Sellistes sektorites nagu keemiatööstus, paberitööstus, autode ja autoosade tootmine tegutsevad ettevõtjad konkureerivad teistes liikmesriikides asuvate ettevõtjatega.

(102) BV Glas väitis, et mõju konkurentsile puudub, kuid ei selgitanud, miks. BV Glas tundub eeldavat, et mõju konkurentsile puudub, kuna meetme eesmärk on konkurentsialase halvemuse vähendamine võrreldes teiste liikmesriikide ettevõtjatega. Võttes arvesse, et koostootmise lisatasud on olemas ka teistes liikmesriikides (näiteks

([21]) Kohtuotsus, 17. juuli 2008, Essent Netwerk Noord ja teised, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.
([22]) Kohtuotsus, 10. mai 2016, Saksamaa *vs.* komisjon, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281.
([23]) Kohtuotsus, 16. mai 2002, Prantsusmaa *vs.* komisjon, C-482/99 EU:C:2002:294, punkt 37; ja kohtuotsus, 10. mai 2016, Saksamaa *vs.* komisjon, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281, punkt 83.
([24]) Sellega seoses vt kohtuotsus, 22. märts 1977, Steinike & Weinlig, C-78/76, EU:C:1977:52, punkt 21; kohtuotsus, 17. märts 1993, Sloman Neptun vs. Bodo Ziesemer, liidetud kohtuasjad C-72/91 ja C-73/91, EU:C:1993:97, punkt 19; ja kohtuotsus, 10. mai 2016, Saksamaa *vs.* komisjon, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281, punkt 81.
([25]) Vt ka kohtuotsus, 10. mai 2016, Saksamaa *vs.* komisjon, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281, punkt 112; ja kohtuotsus, 11. detsember 2014, Austria *vs.* komisjon, T-251/11, ECLI:EU:T:2014:1060, punkt 76.

Prantsusmaal) ([26]), siis tõsiasjad seda väidet ei toeta. Lisaks on väljakujunenud kohtupraktikas kinnitatud, et asjaolu, et meetme eesmärk on ühtlustada ühepoolsete meetmete kaudu konkurentsitingimusi liikmesriikide vahel, ei takista kvalifitseerimast sellist meedet riigiabiks ([27]).

6.1.4. *Järeldus riigiabi olemasolu kohta*

(103) Komisjon teeb seetõttu järelduse, et koostootmise lisatasu vähendused, mida võimaldati 2016. aasta koostootmisseaduses kindlaksmääratud B- ja C-kategooria lõpptarbijatele ning elektri suurtarbijatele, sisaldavad riigiabi aluslepingu artikli 107 tähenduses.

6.2. **Olemasolev/uus abi ja abi õiguspärasus**

(104) BV Glas on rõhutanud, et 2016. aasta koostootmisseadus on väga sarnane 2002. aasta koostootmisseadusele ja seetõttu kujutab endast olemasolevat abi.

(105) Komisjon märgib siiski, et kuigi 2002. aasta koostootmisseaduse ja 2016. aasta koostootmisseaduse vahel on palju sarnasusi, ei saa see viia järelduseni, et 2016. aasta koostootmisseaduses ette nähtud koostootmise lisatasu vähenduste abikava kvalifitseeruks olemasolevaks abikavaks.

(106) On tõsi, et komisjon ei käsitlenud 12. mai 2000. aasta seadust koostootmisel põhineva elektritootmise kaitse kohta (edaspidi „2000. aasta koostootmisseadus“), ühte 2016. aasta koostootmisseaduse eelkäijatest, riigiabi sisaldavana ([28]). Nagu komisjon siiski menetluse algatamise otsuses märkis (põhjendus 288), tunnistati 2000. aasta koostootmisseadus juba 2002. aastal kehtetuks ja asendati 2002. aasta koostootmisseadusega, mis omakorda asendati 2016. aasta koostootmisseadusega.

(107) Abimeedet ei saa seega käsitleda olemasoleva abina, eelkõige kuna 2000. aasta koostootmisseaduse ja 2016. aasta koostootmisseaduse vahel ning tegelikult juba 2000. aasta koostootmisseaduse ja 2002. aasta koostootmisseaduse vahel on mitu olulist erinevust.

(108) Esimene erinevus on see, et koostootmise lisatasu vähendusi, mis on ametliku uurimise ese, ei olnud 2000. aasta koostootmisseaduses olemas ja komisjon ei vaadelnud seda oma 22. mai 2002. aasta otsuses seoses riigiabiga NN 68/2000 – Saksamaa – 12. mai 2000. aasta seadus soojus- ja elektrienergia koostootmisel põhineva elektritootmise kaitse kohta ([29]).

(109) 2000. aasta koostootmisseaduses oli lihtsalt kehtestatud ostukohustus koos selle kauba eest makstava hinnaga. Võrguettevõtjate vahel toimus koormuse jagamine. Seaduses ei olnud siiski sätestatud koostootmise lisatasu toetuse rahastamiseks ja nagu eelmises põhjenduses märgitud, ei olnud koostootmise vähendatud lisatasusid lõpptarbijate teatud kategooriate jaoks.

(110) 2016. aasta koostootmisseadus erineb 2000. aasta koostootmisseadusest järgmistes aspektides: esiteks on ostukohustus asendatud kohustusega maksta preemiat elektri eest, mida võrguettevõtja enamiku ajast ei osta. Teiseks on 2016. aasta koostootmisseaduses ette nähtud ka toetus omatarbeks kasutatava elektri eest, st abi, mida isegi ei suunata võrguettevõtjate käitatavatesse võrkudesse. Kolmandaks on 2016. aasta koostootmisseaduses ette nähtud samuti toetus soojuse salvestamiseks ja kaugküttevõrkude tarbeks, st elektrivõrguga mitteseotud taristule. Neljandaks tagab seadus, et võrguettevõtjatele hüvitatakse täies mahus nende lisakulud seadusega kehtestatud koostootmise lisatasu kaudu ja põhivõrguettevõtjad koondavad kokku preemiamaksete ja koostootmise lisatasuga seotud rahavood. Koostootmise lisatasu on ühtne lisatasu kWh kohta kõikides võrkudes. Viiendaks sisaldab seadus maksimaalset eelarvet, mis samuti piirab koostootmise lisatasu suurenemist. Ja kuuendaks on 2016. aasta koostootmisseaduses sätestatud koostootmise lisatasu ülemmäär B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks. Lõpuks on toetus koostootmisjaamadele, kaugküttevõrkudele jne kättesaadav ainult pärast BAFA loa saamist. Sellist toetuskõlblikkuse kinnitust 2000. aasta koostootmisseaduse kohaselt ei olnud.

([26]) Komisjoni 27. märts 2014. aasta otsus riigiabi SA.36511 (2014/C) (ex 2013/NN) kohta – Prantsusmaa – taastuvenergiaga seotud abimehhanism ja CSPE piirmäärad – kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele (ELT C 348, 3.10.2014, lk 78).

([27]) Kohtuotsus, 1. veebruar 2017, Portovesme *vs.* komisjon, C-606/14 P, ECLI:EU:C:2017:75, punkt 91.

([28]) Komisjoni 22. mai 2002. aasta otsus riigiabi NN 68/2000 kohta – Saksamaa – 12. mai 2000. aasta seadus soojus- ja elektrienergia koostootmisel põhineva elektritootmise kaitse kohta (EÜT C 164, 10.7.2002, lk 5).

([29]) *Ibidem*.

(111) Juba 2002. aasta koostootmisseaduses on 2000. aasta koostootmisseadusega võrreldes mitu olulist muudatust: kohustus maksta lisaks turuhinnale preemiat (kohustuse asemel elektrit lihtsalt teatava hinnaga osta), seadusega antud tagatis, et võrguettevõtjatele hüvitatakse preemiamaksete kohustusest tulenevad lisakulud, ühtse koostootmise lisatasu loomine, põhivõrguettevõtjate keskne roll toetusmaksete ja koostootmise lisatasuga seotud rahavoogude kokkukoondamisel ning koostootmise lisatasu ülemmäärade kasutuselevõtmine lõpptarbijate kahe kategooria jaoks (B-kategooria ja C-kategooria). 2002. aastal kehtestati ka kohustus hankida toetusele juurdepääsu saamiseks BAFA luba. 2009. aastal muudeti 2002. aasta koostootmisseadust, et võimaldada toetust ka omatarbimise ja kaugküttevõrkude jaoks. 2012. aastal muudeti 2002. aasta koostootmisseadust, et lisada ka toetus soojuse- ja külmasalvestite ning kaugjahutusvõrkude jaoks. Eelarve piirang kehtestati 2016. aasta koostootmisseadusega.

(112) Komisjon teeb nende andmete põhjal järelduse, et 2016. aasta koostootmisseadusel on 2002. aasta koostootmisseadusega mitu ühisjoont, kuid seda ei saa kvalifitseerida olemasolevaks abimeetmeks, võttes arvesse, et otsus seoses juhtumiga NN 68/2000 ([30]) ei käsitlenud 2002. aasta koostootmisseadust, vaid 2000. aasta koostootmisseadust, ja võttes arvesse, et 2016. aasta koostootmisseaduses on 2000. aasta koostootmisseadusega võrreldes mitmeid olulisi muudatusi.

(113) Sarnasused 2002. aasta koostootmisseaduse ja 2016. aasta koostootmisseaduse vahel (kohustus maksta lisaks turuhinnale preemiat, seadusega antud tagatis, et võrguettevõtjatele hüvitatakse preemia maksmise kohustusest tulenevad lisakulud, ühtse koostootmise lisatasu kasutuselevõtt ja koostootmise vähendatud lisatasu kasutuselevõtt teatud lõpptarbijate jaoks, põhivõrguettevõtjate keskne roll toetusmaksete ja koostootmise lisatasuga seotud rahavoogude kokkukoondamisel, BAFA luba toetusele juurdepääsu saamiseks) ja erinevused võrreldes 2000. aasta koostootmisseadusega viivad tegelikult järelduseni, et 2002. aasta koostootmisseadusega võimaldatud koostootmise lisatasu vähendused kvalifitseerusid juba riigiabiks. Komisjon tunnistab, et vastavalt määruse (EL) 2015/1589 artikli 1 punkti a alapunktile iv koostoimes artikliga 17 kvalifitseeruvad olemasolevaks abiks ainult 10 aastat tagasi enne 24. oktoobrit 2016 võimaldatud koostootmise lisatasu vähendused.

(114) Saksamaa esitas ka 2011. aastast algava kohandamiskava, tunnistades seega selgesõnaliselt, et koostootmise lisatasu vähendused alates 2011. aastast sisaldasid võrreldes 2002. aasta koostootmisseadusega uut riigiabi.

6.3. **Abi kokkusobivus siseturuga**

(115) Komisjon tegi menetluse algatamise otsuses järelduse, et suure tõhususega koostootmisjaamadele, salvestitele ja energiatõhusatele kaugkütte- ja jahutusvõrkudele 2016. aasta koostootmisseaduse alusel antud riigiabi oli siseturuga kokkusobiv.

(116) Komisjon väljendas menetluse algatamise otsuses siiski kahtlusi, kas koostootmise lisatasu vähendamise B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks võib Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel tunnistada siseturuga kokkusobivaks.

(117) Allpool toodud kokkusobivuse hinnang hõlmab üksnes alates 2007. aastast B- ja C-kategooria lõpptarbijatele ja eespool põhjenduses 20 kirjeldatud elektri suurtarbijatele võimaldatud vähendusi. Käesolev otsus ei hõlma vähendusi, mida võimaldati raudtee-ettevõtjatele seoses koostootmise lisatasu maksetega. Need vähendused kiideti heaks otsusega SA.43666 ([31]).

(118) Lisatasu ülemmäär vabastab B- ja C-kategooria lõpptarbijad ja elektri suurtarbijad osaliselt koostootmise lisatasust, mida nad tavapäraselt peaksid oma igapäevases tegevuses osana oma elektrikuludest kandma; sel viisil vähendab see asjaomaste ettevõtjate tegevuskulusid.

(119) Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud liidus riigiabi keelustamise üldpõhimõte. Aluslepingu artikli 107 lõikes 2 ja artikli 107 lõikes 3 on sätestatud erandid sellest põhimõttest.

(120) Nagu komisjon menetluse algatamise otsuses märkis, ei kuulu vähendused keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste kohaldamisalasse. Esiteks ei kvalifitseeru koostootmise lisatasu keskkonnamaksuks keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jao 3.7.1 tähenduses. Koostootmise lisatasu taotleb tõepoolest konkreetset eesmärki, nimelt koostootmisjaamade toetamise rahastamist. Koostootmise lisatasul ei ole vastupidiselt keskkonnamaksudele käitumise juhtimise mõju (vt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktid 167 ja 181). Selle eesmärk ei ole muuta koostootmise lisatasu maksjate käitumist. Seega võib nende vähenduste hindamise jao 3.7.1 kohaselt

([30]) *Ibidem*.
([31]) Komisjoni 22. augusti 2016. aasta otsus riigiabi SA.43666 (2015/N) kohta – Saksamaa – koostootmisseadusel põhineva lisatasu vähendamine raudteede jaoks (ELT C 406, 4.11.2016, lk 1).

välja jätta. Koostootmise lisatasul on palju sarnasusi taastuvenergia lisatasudega, mille eesmärk on rahastada taastuvallikatest toodetava elektrienergia toetamist, kuna see taotleb kaudselt keskkonnaalast eesmärki vähendada elektritootmise CO_2 heitkoguseid koostootmistoetuse rahastamise kaudu. Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jagu 3.7.2 kohaldatakse ainult lisatasudele, mille eesmärk on taastuvallikatest toodetava energia toetamise rahastamine, seega ei hõlma see energiatõhusate meetmete, nt suure energiatõhususega koostootmise rahastamist. Teatatud meetmele ei ole võimalik kohaldada mingeid muid komisjoni suuniseid.

(121) Komisjon võib siiski tunnistada abimeetme siseturuga kokkusobivaks otse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel, kui see on vajalik ja proportsionaalne ning selle positiivne mõju ühise eesmärgi saavutamisele kaalub üles negatiivse mõju konkurentsile ja kaubandusele. Need tingimused võib lugeda täidetuks, kui järgmistele küsimustele on võimalik vastata jaatavalt:

a) Kas abimeetme eesmärk on täpselt määratletud ühist huvi pakkuv eesmärk ([32])?

b) Kas see on suunatud olukorrale, mida abiga saab oluliselt parandada, turg üksi aga ei suuda seda teha (nt kuna tegeleb turutõrkega)?

c) Kas abimeede on ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks hästi kavandatud (abi vajalikkus) ([33])? Eelkõige

— kas abimeede on asjakohane ja vajalik vahend, st kas on olemas muid paremini sobivaid vahendeid?

— Kas sellel on ergutav mõju, st kas abi muudab ettevõtjate käitumist?

— Kas abimeede on proportsionaalne, st kas väiksema abiga saavutataks sama käitumuslik muutus?

d) Kas konkurentsimoonutused ja mõju kaubandusele on piiratud nii, et kogumõju oleks positiivne?

6.3.1. *Ühist huvi pakkuv eesmärk*

(122) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et koostootmise lisatasu eesmärk on suure tõhususega koostootmise toetamise rahastamine ja seetõttu aitab see kaudselt kaasa nende toetusmeetmetega taotletavate eesmärkide saavutamisele, st elektritootmise keskkonnamõju vähendamisele energiatootmise tõhususe suurendamise ja CO_2 heitkoguste vähendamise kaudu elektrisektoris, mis on komisjoni arvates vastavuses ühist huvi pakkuva eesmärgiga.

(123) Komisjon märkis ka, et koostootmise lisatasu vähendused, mille eesmärk on soojuse ja elektri koostootmise toetamise rahastamine, võivad kaudselt kaasa aidata ka lisatasudest rahastatavate toetusmeetmete eesmärgi saavutamisele (st energiatootmise tõhususe suurendamine ja elektritarbimisega seotud CO_2 heitkoguste vähendamine), kuna need võivad aidata tagada piisavat rahastamisbaasi toetusmeetmete endi jaoks sarnaselt sellele, kuidas taastuvallikatest elektrienergia toetamise rahastamise vähendamine aitab tagada piisavat rahastamisbaasi taastuvallikatest elektrienergia toetamiseks (vt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jagu 3.7.2 ja eelkõige punkt 182). Seega kui vähendusi on vaja nende toetusmeetmete rahastamise tagamiseks, aitaksid need kaudselt kaasa ka menetluse algatamise otsuse jagudes 3.3.1–3.3.5 uuritud toetusmeetmega taotletavate eesmärkide saavutamisele.

(124) Komisjon märkis ka, et liit ei ole kehtestanud kohustuslikke eesmärke liikmesriigi kohta suure tõhususega koostoodetud elektri tootmiseks, vastupidiselt sellele, kuidas on asi taastuvenergiaga. Rahastamisvajadused koostootmisjaamade toetamiseks on seega üldjuhul väiksemad kui rahastamisvajadused taastuvenergia toetamiseks, mis muudab toetusmeetmete rahastamise elektritarbimise maksust vähem möödapääsmatuks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2012/27/EL ([34]) on kehtestatud energiatõhususe põhieesmärgina 20 %

([32]) Kohtuotsus, 14. jaanuar 2009, Kronoply *vs.* komisjon,T-162/06, ECLI:EU:T:2009:2, eelkõige punktid 65, 66, 74 ja 75.

([33]) Kohtuotsus, 7. juuni 2001, Agrana Zucker und Stärke *vs.* komisjon, T-187/99, ECLI:EU:T:2001:149, punkt 74; kohtuotsus, 14. mai 2002, Graphischer Maschinenbau *vs.* komisjon, T-126/99, ECLI:EU:T:2002:116, punktid 41–43; kohtuotsus, 15. aprill 2008, Nuova Agricast, C-390/06, ECLI:EU:C:2008:224, punktid 68–69.

([34]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

ja ette nähtud soovituslikud riiklikud tõhususe eesmärgid, millele suure tõhususega koostootmisjaamad, energiatõhusad kaugküttevõrgud ja salvestussüsteemid saavad olulisel määral kaasa aidata. Liikmesriikidel on lisaks kohustus hinnata oma võimalusi energiatõhususmeetmete, sh koostootmisjaamade, kaugkütte ja salvestite rakendamiseks, ning neid võimalusi kasutada. Selle tulemusena võivad energiatõhususe toetusmeetmete rahastamisvajadused muutuda samuti oluliseks, suurendades seega liikmesriikide jaoks vajadust suuta rahastada meetmeid energiatarbimise maksudest. Eesmärk suurendada energiatõhusust 2030. aastaks 27 %, mille Euroopa Ülemkogu kinnitas 23. oktoobril 2014, ([35]) suunab liitu ja selle liikmesriike jätkuvalt CO_2 heitkoguste edasise vähendamise ja energia tulevase kokkuhoiu suunas.

(125) Vältimaks seda, et elektri lõpptarbijad, keda suure tõhususega koostootmise edendamise rahastamiskulud (ja sellega seotud energiatõhusate kaugküttevõrkude ja koostootmisjaamadega ühendatud soojussalvestite edendamine) eriti mõjutavad, võivad sattuda oluliselt halvemasse konkurentsiolukorda, võib Saksamaal tekkida vajadus teha osalisi vähendusi, eelkõige kuna koostootmise lisatasu lisandub taastuvenergia lisatasule, et rahastada elektrisektori toetusmeetmete kogumit CO_2 heitkoguste vähendamiseks ja kliimamuutuste vastu võitlemiseks. Liiga paljude taastuvenergia või koostootmise lisatasust mõjutatud ettevõtjate pankrot või ümberpaigutamine võib õõnestada rahastamisbaasi: vähendatud lisatasu maksmise asemel ei panustaks asjaomased ettevõtjad rahastamisse üldse, mis tähendab teiste lõpptarbijate jaoks veelgi suuremaid rahalisi pingutusi koostootmise toetuse rahastamiseks, vähendades jällegi lisatasu ja seega koostootmise kui sellise toetamise vastuvõetavust.

(126) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et kuna koostootmise lisatasu eesmärk ei olnud stiimulite loomine energiatarbimise vähendamiseks, vaid üksnes energiatõhususmeetmete rahastamine, tuleks vältida, et vähenduste ulatus ajendab ettevõtjaid olema vähem energiatõhus, kuna see oleks vastuolus energiatõhususmeetmete toetamise eesmärgiga.

(127) Seoses energiatõhususe stiimulite vähendamise ohuga on Saksamaa ametiasutused väitnud, et vähendused ei kaota elektri suurtarbijate jaoks energiatõhususe stiimuleid, võttes arvesse, et koostootmise lisatasu moodustab ainult väikese osa elektrikuludest. Elektri hind on iseenesest stiimul energiatõhususe suurendamiseks, võttes arvesse energiakulude suurt osakaalu tootmise kogukuludes (vt eespool põhjendus 62 jj). BV Glas väitis ka, et elektri suurtarbijaid ergutatakse pidevalt energiatõhusust suurendama, võttes arvesse energiahindade suurt osakaalu tootmise kogukuludes (sageli vahemikus 20–50 %).

(128) Komisjon nõustub, et rahvusvahelisest kaubandusest mõjutatud elektri suurtarbijate jaoks võib elektrihind iseenesest olla stiimul energiatõhususe suurendamiseks, võttes arvesse, et elektri suurtarbijate jaoks moodustab energia suure osa tootmiskuludest. See stiimul on olulisem ettevõtjate jaoks, kes puutuvad kokku teatud tasemel rahvusvahelise kaubandusega, kuna konkurentsisurve ajendab ettevõtjaid olema tõhus. Kuna ka need ettevõtjad peavad maksma vähemalt 15 % koostootmise lisatasust, tugevdab see minimaalne panus tegelikult stiimuleid, et rahvusvahelise konkurentsiga silmitsi seisvad ettevõtjad peavad investeerima energiatõhususmeetmetesse. Selle tõendamiseks, et vähendused ei kõrvalda stiimuleid elektri väiketarbijate jaoks, ei esitatud mingeid andmeid. Saksamaa ametiasutused on siiski piiranud vähendusi teatud tasemel rahvusvahelise konkurentsiga silmitsi seisvate elektri suurtarbijate jaoks alates 1. jaanuarist 2017 ja suurt osa 2016. aasta abisaajatest võib käsitleda elektri suurtarbijatena. Saksamaa ametiasutused on sidunud vähendused ka tingimusega, et osaleda tuleb energia- või keskkonnajuhtimissüsteemis. Lõpuks, nagu allpool üksikasjalikumalt vaadeldakse, on Saksamaa ametiasutused säilitanud omapanuse 15 % ulatuses koostootmise lisatasust. Komisjon teeb seetõttu järelduse, et vähendused muudetud kujul ei kõrvalda elektri suurtarbijate jaoks stiimuleid oma energiatõhususe suurendamiseks. Ajavahemiku 2011–2018 kohta ja seoses elektri väiketarbijatega esitasid Saksamaa ametiasutused kohandamiskava, mis suurendab energiatõhususe stiimuleid elektri väiketarbijate jaoks.

(129) Komisjon teeb selle teabe alusel järelduse, et koostootmise vähendatud lisatasud aitavad kaasa ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.

([35]) Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldused.

6.3.2. *Vajadus riigi sekkumise järele, abi asjakohasus ja ergutav mõju*

(130) Komisjon tegi menetluse algatamise otsuse jagudes 3.3.1.2, 3.3.2.2, 3.3.4.2 ja 3.3.5.2 järelduse, et suure tõhususega koostootmisjaamade, energiatõhusate kaugkütte- ja jahutusvõrkude ning soojus-/külmasalvestite edendamisega ei saaks tegeleda turg üksinda ning et abimeetmeid (ja nende rahastamist) oli vaja, et ergutada investeeringuid nendesse jaamadesse ja seadmetesse ning nende käitamisse.

(131) Menetluse algatamise otsuse jagudes 3.3.1–3.3.5 vaadeldud abimeetmed on kõik suunatud energiatootmise tõhususe suurendamisele ja elektritootmise ja seega tarbimise süsiniku jalajälje vähendamisele. Need on suunatud võitlusele kliimamuutuste vastu.

(132) Kuigi koostootmise lisatasu ei ole ainuke mõeldav rahastamisvahend, on asjakohane rahastada abimeetmeid suure tõhususega koostoodetava elektri tootmiseks, energiatõhusate kaugküttevõrkude ja soojussalvestite jaoks lisatasu põhjal elektri eest, mida tarbivad võrku ühendatud lõpptarbijad ja mida võetakse sellest võrgust, kuna toetatud meetmete ja võrgust võetud elektri vahel on tihe seos. Selline lisatasu kujutab endast ka suhteliselt stabiilset rahastamisvoogu ja ei kahjusta eelarvedistsipliini. Need on põhjused, miks sellist rahastamissüsteemi kasutatakse sageli taastuvallikatest elektrienergia tootmise toetamise rahastamiseks. Nagu eespool põhjenduses 125 juba märgitud, võivad energiatõhususe toetusmeetmete rahastamisvajadused muutuda märkimisväärseks, suurendades seega liikmesriikide jaoks vajadust suuta rahastada meetmeid energiatarbimise maksudest.

(133) Komisjon on seetõttu seisukohal, et koostootmise vähendatud lisatasu võiks osutuda vajalikuks energiatõhususe ja keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks, mida taotletakse menetluse algatamise otsuse jagudes 3.3.1–3.3.5 käsitletavate meetmetega, kui vähenduste puudumise korral võivad ohtu sattuda koostootmise lisatasu rahastamine nende meetmete abil ja nende meetmetega taotletav eesmärk.

(134) See võib juhtuda, kui koostootmise täismahus lisatasu maksmine tähendaks liiga paljude ettevõtjate või sektorite ümberpaigutamist või pankrotti. See omakorda vähendaks märkimisväärselt koostootmise lisatasu vastuvõetavust ning lisatasu maksjate arvu ja võiks ohtu seada abimeetmed kui sellised.

(135) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses (põhjendus 274), et keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktides 185, 186 ja 187 väljatöötatud kriteeriumid võivad olla juhisteks nende sektorite tuvastamisel, mida ohustab ümberpaigutamine või pankrot, kui koostootmise toetuse rahastamiseks suunatud energia lisatasud on liiga kõrged. See tundub asjakohane, võttes arvesse, et ühelt poolt teenivad koostootmise lisatasust rahastatavad meetmed sama keskkonnaalast eesmärki nagu taastuvenergia lisatasudest rahastatavad meetmed, mis kuuluvad keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jao 3.7.2 kohaldamisalasse (kliimamuutuste vastu võitlemine elektritootmisest põhjustatud CO_2 heitkoguste vähendamise kaudu), ja võttes arvesse, et teiselt poolt lisandub koostootmise lisatasu Saksamaal taastuvenergia lisatasudele (taastuvenergia lisatasu Saksamaal) ja on üles ehitatud samal viisil. Kuna seda kogutakse proportsionaalselt võrgust võetud elektriga, mõjutab koostootmise lisatasu eelkõige ettevõtjaid, kelle elektrikulud moodustavad olulise osa kogulisandväärtusest ja kellel ei ole võimalik oma kulusid olulisi turuosi kaotamata lihtsal viisil lõpptarbijatele edasi kanda, võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse pingelisust sektoris, kus nad tegutsevad. Need on ettevõtjad, kelle kindlakstegemine on keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktides 185, 186 ja 187 sätestatud kriteeriumide eesmärk.

(136) Saksamaa ametiasutused selgitasid esialgse uurimise käigus, et koostootmise vähendatud lisatasusid oli vaja asjaomaste ettevõtjate (energia kasutajate) konkurentsivõime tagamiseks ja et kokkuvõttes on neid vaja toetusmeetmete rahastamise tagamiseks. Saksamaa ametiasutused ei esitanud siiski piisavat teavet selle tõendamiseks, et koostootmise vähendatud lisatasusid oli vaja igat liiki ettevõtjate või sektorite jaoks, kes kuuluvad lõpptarbijate C- ja B-kategooriatesse, et tagada teatatud 2016. aasta koostootmisseaduses kehtestatud abimeetmete rahastamine. Saksamaa ametiasutused esitasid üksnes teabe rahvusvahelises konkurentsis olevate elektri suurtarbijate kohta, kes on kõlblikud taastuvenergia lisatasude vähenduste jaoks, tunnistades siiski, et B- ja C-kategooria lõpptarbijad ei olnud kõik sellised ettevõtjad.

(137) Komisjon tõi menetluse algatamise otsuses välja oma nõusoleku sellega, et mõningaid suure elektritarbimisega ja rahvusvahelisest kaubandusest väga mõjutatud sektoreid võib taastuvenergia täismahus lisatasu suure tõenäosusega märkimisväärselt mõjutada ning see oht nende konkurentsivõimele ja elujõulisusele on piisavalt

oluline, et taastuvenergia toetamist ohtu seada ([36]). Eeldades, et abisaajad on samad ettevõtjad, kes on toetuskõlblikud taastuvenergiaseaduse alusel, moodustaks koostootmise täiemahuline lisatasu nende ettevõtjate olulise osa jaoks 1–9 % kogulisandväärtusest. See oleks tõepoolest üsnagi suur koormus, eelkõige kuna see lisanduks juba taastuvenergia lisatasust tulenevale koormusele, mis on lisatasu, millest rahastatakse meetmeid, millega taotletakse sama keskkonnaalast eesmärki nagu koostootmise lisatasust rahastatavate meetmetega.

(138) Ametliku uurimismenetluse käigus ei esitanud Saksamaa ametiasutused lisateavet, mis võimaldaks komisjonil kontrollida, millise osa abisaajate puhul oleks tõepoolest tegemist ettevõtjatega, kes on kõlblikud taastuvenergia vähendatud lisatasude või vähendamiste jaoks keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jao 3.7.2 alusel, samuti ei esitanud nad teavet, mis tõendaks vähenduste vajalikkust ka ettevõtjate jaoks, kes ei ole elektri suurtarbijad ega seisa silmitsi rahvusvahelise konkurentsiga. Kuigi BV Glas väidab, et kõik vähendused on vajalikud, ei esitanud ta teavet, mis näitaks, et vaja oleks vähendusi ka elektri väiketarbijate jaoks. BV Glasi esitatud teave piirdub tegelikult elektri suurtarbijatega. 1. jaanuarist 2017 piirduvad vähendused elektri suurtarbijatega, kes kvalifitseeruvad taastuvenergia lisatasu vähendusteks (st ümberpaigutamise või pankroti ohus elektri suurtarbijad). B- ja C-kategooria elektri väiketarbijad ei ole enam vähenduste jaoks kõlblikud. Elektri väiketarbijate jaoks esitasid Saksamaa ametiasutused kohandamiskava, mille kohaselt lõpetatakse vähendused järk-järgult täielikult 2019. aastaks, samuti on alates 2011. aastast kohandatud elektri väiketarbijatele võimaldatud vähendusi komisjonile esitatud kohandamiskava alusel (vt allpool ka jagu 6.4 kohandamiskava kohta).

(139) Nende andmete ja eelkõige Saksamaa ametiasutuste esitatud muudatuste ja kohandamiskava alusel, mis tagab vähenduste piiramise rahvusvahelisest kaubandusest mõjutatud elektri suurtarbijatega, teeb komisjon järelduse, et vähendused on asjakohased ja vajalikud, et tagada koostootmise toetamise rahastamise jätkusuutlikkus, ja neil on ergutav mõju.

6.3.3. *Proportsionaalsus*

(140) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et vähendused ei saa vastata täismahus eranditele ega olla nii olulised, et ohustavad toetusmeetme eesmärki, kuna nende tulemus on liiga raske koormus lõpptarbijatele (menetluse algatamise otsuse põhjendus 269). Ülemäärased vähendused suurendavad ka nendest tulenevat konkurentsimoonutust. Seega keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste kohaselt, kuivõrd see puudutab taastuvenergia toetamise rahastamist, peaksid vähenduste jaoks kõlblikud ettevõtjad maksma miinimumtasu, mis vastab põhimõtteliselt 15 %le tavapärasest tasust (vt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 188), ning täiendavad vähendused on võimalikud, kui tasu on suurem kui teatav osa ettevõtja kogulisandväärtusest (keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 189).

(141) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses (põhjendus 282), et kasutab keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkte 188 ja 189 juhistena vähenduste proportsionaalsuse hindamiseks. See tundub asjakohane, võttes eelkõige arvesse, et ühelt poolt teenivad koostootmise lisatasust rahastatavad meetmed sama keskkonnaalast eesmärki nagu taastuvenergia lisatasudest rahastatavad meetmed, mis kuuluvad keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jao 3.7.2 kohaldamisalasse (kliimamuutuste vastu võitlemine elektritootmisest põhjustatud CO_2 heitkoguste vähendamise kaudu) ja võttes arvesse, et teiselt poolt on vähenduste eesmärk toetusmeetmete rahastamise jätkusuutlikkuse tagamine, piirates ettevõtjate koormust, keda energia lisatasud eriti mõjutavad, kuid nõudes neilt ikkagi piisavat omapanust.

(142) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses (põhjendus 283), et Saksamaa ametiasutused ei näidanud esialgse uurimise käigus, et ülemmäärad 0,04 ja 0,03 eurosenti kWh kohta olid piiratud vajaliku miinimumiga. Saksamaa ametiasutused ei näidanud, et vähem olulised vähendused ei oleks olnud vastuvõetavad. Saksamaa ametiasutused rõhutasid kumulatiivset mõju taastuvenergiaseadusega, kuid ei esitanud vähendustest abi saajatega seotud täpset teavet, mis võrdleks koostootmise vähendatud lisatasu ja kogulisandväärtuse suhet veidi kõrgemate koostootmise lisatasude (nt 15 %) ja kogulisandväärtuse suhtega või taastuvenergia vähendatud lisatasuni kumuleeritud koostootmise vähendatud lisatasu ja kogulisandväärtuse suhtega.

([36]) Vt komisjoni 23. juuli 2014. aasta otsus riigiabi SA.38632 (2014/N) kohta – Saksamaa – 2014. aasta taastuvenergiaseadus (ELT C 325, 2.10.2015, lk 4).

(143) Saksamaa ametiasutused ei esitanud ametliku uurimise käigus lisateavet. BV Glas on väitnud, et vähendused olid piiratud vajaliku miinimumini, kuid ei selgitanud, miks on vähendused piiratud miinimumini.

(144) Saksamaa muutis 2016. aasta koostootmisseadust ja selle tulemusena on vähendused alates 1. jaanuarist 2017 piiratud elektri suurtarbijatega, kes kvalifitseeruvad taastuvenergia lisatasu vähenduste saamiseks ja lisatasu on vähemalt 15 % lisatasust (vt eespool põhjendus 21). Elektri väiketarbijad ei ole enam vähenduste jaoks kõlblikud. Saksamaa ametiasutused esitasid ka kohandamiskava endiste B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks, mille kohaselt lõpetatakse vähendused järk-järgult täielikult 2019. aastaks nende B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks, kes ei kvalifitseeru elektri suurtarbijateks, ning mille kohaselt minevikus elektri väiketarbijatele võimaldatud vähendusi kohandati alates 2011. aastast. Saksamaa ametiasutused esitasid ka kohandamiskava eelmiste B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks, kes alates 2011. aastast kvalifitseeruvad elektri suurtarbijateks.

(145) Nende andmete, eelkõige 1. jaanuarist 2017 kehtestatud vähenduste taseme muudatuste ja Saksamaa ametiasutuste esitatud kohandamiskava alusel teeb komisjon järelduse, et koostootmise lisatasude vähendused on taotletava eesmärgiga proportsionaalsed.

6.3.4. *Konkurentsi moonutamine*

(146) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et esialgse uurimise etapis ei esitatud talle piisavalt tõendeid, mis võimaldaksid komisjonil hinnata konkurentsi ja liikmesriikide vahelise kaubanduse võimaliku kahjustamise kogumõju. Kuna abimeetme vajalikkust, asjakohasust, ergutavat mõju ja proportsionaalsust ei ole veel tõendatud, kahtles komisjon, kas abimeede tagab, et konkurentsimoonutus, mille toob kaasa mõne ettevõtja vabastamine osast tema tegevuskuludest, on piiratud, ja kas meetme kogumõju on positiivne.

(147) Saksamaa ametiasutused on rõhutanud oma märkustes menetluse algatamise otsuse (põhjendus 287) kohta, et moonutused on piiratud, võttes arvesse koostootmise lisatasust rahastatavate meetmete positiivset mõju ja seda, et 22. detsembril 2016 vastu võetud muudatustega on vähendused piiratud vajaliku miinimumini, et tagada koostootmise lisatasu jätkusuutlikkus.

(148) Positiivse mõjuga seoses märkis komisjon menetluse algatamise otsuses, et koostootmise lisatasust rahastatavad meetmed olid suunatud CO_2 heitkoguste olulisele vähendamisele ja olid olulised ka koostoodetud elektri integreerimisel elektriturule. Positiivne mõju on kokku võetud eespool põhjendustes 9 ja 10.

(149) Komisjon märgib ka, et direktiivis 2012/27/EL on kehtestatud energiatõhususe 20 % suurune põhieesmärk ja pandud liikmesriikidele kohustus hinnata oma potentsiaali energiatõhususmeetmete, sealhulgas koostootmisjaamade, kaugkütte- ja jahutusseadmete rakendamiseks, ning kindlaks tehtud potentsiaal kasutusele võtta. Eesmärk suurendada energiatõhusust 2030. aastaks 27 %, mille Euroopa Ülemkogu kinnitas 23. oktoobril 2014, ([37]) suunab liitu ja selle liikmesriike jätkuvalt CO_2 heitkoguste edasise vähendamise ja energia tulevase kokkuhoiu suunas. Sellest tulenevalt vajavad energiatõhususmeetmed rahastamist ja tulevikus võivad need veelgi olulisemaks muutuda, võttes arvesse, et 20 % eesmärki ei ole veel saavutatud ja pärast seda on vaja seda 2030. aasta eesmärgi saavutamiseks veelgi parandada. Seetõttu on rahaliste vahendite kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse tagamine koostootmisjaamade, kaugkütte ja -jahutusseadmete jaoks oluline element rajamaks teed energiatootmise tõhususe suurendamiseks ja CO_2 heitkoguste edasiseks vähendamiseks. Komisjon leidis menetluse algatamise otsuses samuti, et selles valdkonnas esineb endiselt turutõrkeid ja energiatõhususe suurendamiseks on toetusmeetmeid endiselt vaja.

(150) Komisjon märgib, et 22. detsembril 2016 kehtestatud muudatustega piirab Saksamaa kõlblikkust vähenduste jaoks ettevõtjatega, kes on vähenduste jaoks kõlblikud hüvitamise erikorra alusel, st ettevõtjate ja sektoritega, keda ümberpaigutamise ja pankroti oht täismahus lisatasu maksmisel kõige enam ohustab ja kes oleksid seetõttu lisatasu jätkusuutlikkuse jaoks suurimaks ohuks. Abisaajatelt nõutakse endiselt oma osa andmist energiatõhususmeetmete rahastamisse ja vähendused ei õõnesta abisaajate energiatõhusaks jäämise stiimuleid.

([37]) Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldused.

(151) Lõpuks märgib komisjon, et vähendusi võimaldatakse kõikidele samas sektoris tegutsevatele ettevõtjatele, kui nad on elektritarbimise seisukohast samas olukorras.

(152) Komisjon teeb selle põhjal järelduse, et abimeetme kogumõju on positiivne, kuna selle positiivne mõju kaalub üles konkurentsi võimaliku kahjustamise.

6.4. **Kohandamiskava**

(153) Koostootmise lisatasu vähendused kehtestati 2002. aastal 2002. aasta koostootmisseadusega. Saksamaa ametiasutused on sellega seoses märkinud, et komisjon leidis 2002. aastal, et sel ajal kohaldatud 2000. aasta koostootmisseadus ei sisaldanud riigiabi ja ei osutanud Saksamaale, et 2002. aasta koostootmisseadusest teatamine on kohustuslik ([38]). Saksamaa ametiasutuste väite kohaselt asjaolu, et komisjon ei esitanud 2002. aasta koostootmisseaduse suhtes vastuväiteid ja ei tunnistanud 2000. aasta koostootmisseadust abi sisaldavaks, on õiguspärane põhjendus sellele, et koostootmise lisatasude vähendused ei kujuta endast abi, vähemalt 2014. aastani, kui komisjon võttis vastu 2014. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised ja selgitas, et lisatasudest rahastatavad taastuvenergia või koostootmise toetuskavad kujutavad endast abi. Ka BV Glas väidab, et komisjoni 22. mai 2002. aasta otsus riigiabi NN 68/2000 kohta – Saksamaa – 12. mai 2000. aasta seadus soojus- ja elektrienergia koostootmisel põhineva elektritootmise kaitse kohta (edaspidi „komisjoni 2002. aasta otsus“) tekitas õiguspärase ootuse, et 2002. aasta koostootmisseadus ja seejärel 2016. aasta koostootmisseadus ei sisalda abi.

(154) Saksamaa esitas sellele vaatamata komisjonile 2011. aastast algava kohandamiskava, mille alusel B- ja C-kategooria lõpptarbijad kohandatakse järk-järgult 22. detsembri 2016. aasta seadusega kehtestatud ja 2016. aasta muudetud koostootmisseadusesse sisse viidud toetuskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriumidega (st vähendused, mis on piiratud eespool põhjenduses 20 esitatud tingimustele vastavate elektri suurtarbijatega, ja vähendused, mis on piiratud 85 %ga koostootmise lisatasust või 4 % või 0,5 %ga kogulisandväärtusest, sõltuvalt ettevõtja elektritarbimise mahust).

(155) See viib kõikide endiste B- ja C-kategooria lõpptarbijate, kes kvalifitseeruvad elektri suurtarbijateks, koostootmise lisatasude maksed kooskõlla 2018. aasta nõuetele vastavate tasemetega. Kuigi komisjon hindab seda kohandamiskava ainult Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel, näitab võrdlus hindamiskriteeriumidega, mis on sätestatud keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes enne 1. juulit 2014 kohaldatud taastuvenergia lisatasu vähenduste kohandamise kohta, et esitatud kavas ettenähtud koostootmise lisatasu järkjärguline kohandamine võimaldaks käsitleda koostootmise lisatasude varem tehtud makseid siseturuga kooskõlas olevatena.

(156) Kavas on ette nähtud koostootmise lisatasu järkjärguline suurendamine B- ja C-kategooria lõpptarbijate jaoks alates 2011. aastast, nii et 2019. aastal peavad nad maksma koostootmise täiemahulist lisatasu (100 %). See tee on rangem kui keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes sisalduv üleminekusäte taastuvenergia lisatasu rahastamisel ettenähtud vähenduste kohta. Elektri suurtarbijate jaoks on kavas ette nähtud 15 %ni kohandamine juba 2018. aastal, seega varem, kui nõuab komisjon seoses taastuvenergia lisatasu rahastamisel tehtavate vähenduste kohandamisega (vt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 193). Komisjon on seega seisukohal, et esitatud kohandamiskava rakendamine muudaks minevikus tehtud koostootmise lisatasude vähendused siseturuga kokkusobivaks.

(157) Arvestades, et B- ja C-kategooria lõpptarbijate makstud koostootmise lisatasud moodustasid 2011. aastal ja 2012. aastal kokku enam kui 100 % koostootmise täismahus lisatasust, mida maksavad A-kategooria lõpptarbijad, kohaldatakse kohandamiskava elektri väiketarbijatele alles 2013. aastast. B-kategooria tarbijad maksid aastatel 2013–2016 kokku tegelikult rohkem kui kohandamiskavas nõutud (21 % 12,5 % asemel), seetõttu tuleb nende puhul kohandamist kasutada alles alates 2017. aastast. C-kategooria tarbijate puhul toimub kohandamine alates 2016. aastast, kuna nad maksid aastatel 2013–2015 kokku rohkem kui kohandamiskavas nõutud (13 % kuni 12,5 % asemel).

(158) Elektri suurtarbijad maksid aastatel 2011–2016 kokku 15 % koostootmise lisatasust. Kohandamiskava kohaldatakse neile praktikas alates 2017. aastast.

([38]) Komisjoni 22. mai 2002. aasta otsus riigiabi NN 68/2000 kohta – Saksamaa – 12. mai 2000. aasta seadus soojus- ja elektrienergia koostootmisel põhineva elektritootmise kaitse kohta (EÜT C 164, 10.7.2002, lk 5).

(159) Seega koostootmise lisatasu tegelike summade valguses, mida abisaajad eelmistel aastatel maksid, ei nõua kohandamiskava rakendamine lisatasu suurendamist möödunud aastatel, välja arvatud 2016. aastal C-kategooria lõpptarbijate jaoks, kes ei kvalifitseeru elektri suurtarbijateks. Koostootmise lisatasu suurendamine on siiski juba jõustatud 22. detsembri 2016. aasta seaduses ja koostootmise suurendatud lisatasu selle kategooria lõpptarbijate jaoks on lisatud 2016. aasta lõpparvele. 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 36 alusel kuulub tasumisele täiendav lisatasu summas 0,026 eurosenti/kWh, välja arvatud juhul, kui vähendused ajavahemiku 2014–2016 eest jäävad alla 160 000 euro (st 20 % alla miinimumkünnist).

(160) Komisjon leiab samuti, et kohandamiskava lähtepunkt 2011. aastal on põhjendatud. Euroopa Ülemkogu leppis 2010. aasta juunis kokku 20 % energiatõhususe eesmärgi saavutamises 2020. aastaks. 2010. ja 2011. aasta jooksul võttis EL vastu mitu tegevuskava ja teatist, ([39]) milles rõhutatakse energiatõhususe tähtsust ja vajadust hoogustada jõupingutusi, kaasa arvatud energia tootmisel ja kavade kaudu, et suurendada energiatõhusust. See koos direktiiviga 2012/27/EL ajendas liikmesriike hoogustama toetusmeetmeid, mille tulemusena hakkasid kasvama lisatasud, sealhulgas koostootmise lisatasu.

(161) Seoses komisjoni 2002. aasta otsusest tulenevate õiguspäraste ootustega märgib komisjon, et tema 2002. aasta otsus ei olnud seotud koostootmise lisatasu vähendustega ja on ebaselge, kuidas saaks see sellisel juhul tekitada õiguspäraseid ootusi abi puudumise suhtes. Igal juhul, eeldades, et komisjoni 2002. aasta otsuse ning kohtupraktika alusel oleks võinud olla õiguspäraseid ootusi (*PreussenElektra*) ([40]), oleksid need õiguspärased ootused lõppenud hiljemalt 2011. aastaks, kuna mitmed arengud kohtupraktikas oleksid viinud hoolika ja tähelepaneliku ettevõtja arusaamani, et ei ole enam võimalik eeldada, et koostootmise lisatasu vähendused ei kujuta endast abi.

(162) Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et igal õigussubjektil, kelles ühenduse institutsioon on konkreetsete tagatistega tekitanud põhjendatud lootusi, on õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Kui hoolikal ja tähelepanelikul ettevõtjal oli võimalik ette näha tema huve mõjutada võiva ühenduse meetme vastuvõtmist, ei saa ta selle meetme vastuvõtmise järel siiski sellele põhimõttele tugineda ([41]).

(163) Kohus on vahepeal oma 17. juuli 2008. aasta *Essenti* ([42]) kohtuotsuses selgitanud *PreussenElektra* kohtuotsuse ([43]) piire ja teinud järelduse, et riigi ressursina kvalifitseerub ka riigi kehtestatud lisatasu, mida haldab riigi määratud üksus, isegi kui raha ei liigu otseselt riigi hallatava fondi või konto kaudu; lisaks algatas komisjon 22. juulil 2009 ametliku uurimismenetluse Austria seadusega kasutusele võetud ülemmäära kohta, mis vabastas suure

([39]) Vt Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järeldused. Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järeldustes kinnitati, et energiatõhususe eesmärk on üks liidu uue tööhõive ning aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia põhieesmärkidest. Nimetatud protsessi raames ja selle eesmärgi rakendamiseks riikide tasandil tuleb liikmesriikidel tihedas dialoogis komisjoniga seada riiklikud eesmärgid ning näidata oma riiklikes reformikavades, kuidas nad kavatsevad neid eesmärke saavutada. Vt ka komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Energia 2020. Säästva, konkurentsivõimelise ja kindla energia strateegia" (COM (2010) 639 final, 10.11.2010). Selles käsitletakse energiatõhusust liidu 2020. aasta energiastrateegia tuumana ning rõhutatakse vajadust uue energiatõhususe strateegia järele, millega liikmesriigid saaksid energiakasutuse majanduskasvust lahti siduda. Vt ka komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Vt samuti Euroopa Ülemkogu 4. veebruari 2011. aasta järeldused, milles tunnistati, et liit ei suuda senisel viisil jätkates saavutada energiatõhususe suurendamise eesmärki ning on vaja otsustavat tegutsemist, et kasutada ära hoonete, transpordi, toodete ja protsessidega seotud suured energiasäästu võimalused. Vt ka komisjoni 8. märtsi 2011. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Energiatõhususe kava 2011". Teatises kinnitati, et liidu energiatõhususe eesmärgi saavutamine ei ole kulgenud plaanipäraselt. Selle heastamiseks esitati energiatõhususe kavas 2011 mitmeid energiatõhususe strateegiaid ja meetmeid, mis hõlmavad kogu energiaahelat, sealhulgas energia tootmist soojusest ja elektrist, ja mis tuginevad seisukohale, et võimaluse korral tuleks taaskasutada heitsoojust ja suuremal määral kasutada suure tõhususega koostootmist.

([40]) Kohtuotsus, 13. märts 2001, PreussenElektra, C-379/98 ECLI:EU:C:2001:160.

([41]) Kohtuotsus, 22. juuni 2006, Forum 187 *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad C-182/03, C-217/03, ECLI:EU:C:2005:266, punkt 147.

([42]) Kohtuotsus, 17. juuli 2008, Essent Netwerk Noord ja teised, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.

([43]) Kohtuotsus, 13. märts 2001, PreussenElektra, C-379/98 ECLI:EU:C:2001:160.

elektritarbimisega majandusharude ettevõtjad rohelise elektri ostmise kohustusest, kui rohelise elektri kulud ületasid 0,5 % nende vastava toodangu väärtusest ([44]). Komisjon kinnitas oma seisukohta 8. märtsil 2011 lõplikus otsuses, et Austria ülemmäär elektri suurtarbijatele rohelise elektri seaduse alusel kujutab endast riigiabi ([45]).

(164) Komisjon märgib ka, et kohandamiskava viib praktikas kohandamise kasutamiseni C-kategooria lõpptarbijate suhtes, kes ei kvalifitseeru 2016. aastal elektri suurtarbijateks. 2016. aastal oleks iga hoolikas ja tähelepanelik ettevõtja aru saanud, et enne kui uskuda, et vähendused ei kujuta endast abi, oli mõistlik oodata ära komisjoni seisukoht, eelkõige kuna oli teada, et 2016. aasta koostootmisseadusest oli komisjonile heakskiitmise eesmärgil teatatud.

(165) Lõpuks märgib komisjon, et kohandamiskava väldib liiga kõrgeid ja liiga järske finantsmuutusi üksikute ettevõtjate jaoks ning selles tähenduses aitab ka kaasa koostootmise lisatasu rahastamise jätkusuutlikkusele, nagu kirjeldatud eespool põhjenduses 124 ja järgnevates põhjendustes.

(166) Seoses koostootmise lisatasude vähendustega, mida kohaldati enne kohandamiskava alguskuupäeva, on komisjon seisukohal, et suure tõhususega koostootmise arengu valguses (ajavahemik enne ELi energiatõhususe 20 % eesmärgi kehtestamist) võib 2002. aasta koostootmisseaduse kohaselt pärast 2006. aasta novembrit võimaldatud vähendussummasid käsitada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 mittevastavana ja seega sel ajal kohaldatud määruse (EÜ) nr 994/98 artikli 2 kohase määruse kohaldamisalasse kuuluvana (vähese tähtsusega abi), või et 2008. aasta detsembrist kuni 2010. aasta detsembrini võimaldatud vähendused kuuluvad finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks rakendatavate ühenduse riigiabi meetmete ajutise raamistiku kohaldamisalasse ([46]).

6.5. **Kokkuvõte**

(167) Komisjon leiab, et Saksamaa on koostootmise vähendatud lisatasusid teatud lõpptarbijate jaoks rakendanud õigusvastaselt, rikkudes aluslepingu artikli 108 lõiget 3. Komisjon leiab siiski, et kõnealused vähendused on 22. detsembri 2016. aasta seadusega muudetud kujul ning vastavalt kohandamiskava täiendustele siseturuga kokkusobivad aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses.

7. **2016. AASTA KOOSTOOTMISSEADUSE (MIDA MUUDETI 22. DETSEMBRI 2017. AASTA SEADUSEGA) ALUSEL KAVANDATUD KOOSTOOTMISE TOETUSE LAIENDAMISE ESIALGNE UURIMINE**

(168) Nagu on kirjeldatud põhjenduses 7, teatasid Saksamaa ametiasutused koostootmise toetuskava muudatusest, mille komisjon kiitis heaks 24. oktoobril 2016. Muudatus seisneb tingimuste muutmises, mida koostootmisjaamad peavad täitma, et olla kõlblikud osalemiseks pakkumismenetlustes, mida korraldatakse alates talvest 2017/2018, et valida välja koostootmise projektid, mis toetusest kasu saavad. Kõnealuse muudatuse tulemusena on nimetatud pakkumismenetlustes osalemiskõlblikud ka koostootmisjaamad, mis suunavad elektri suletud jaotusvõrkudesse (edaspidi „muudatus“). Omatarbimiseks kasutatavad koostootmisjaamad ei oleks siiski endiselt toetuskõlblikud ja teatatud muudatus neid ei puuduta. Järgmine jagu sisaldab kõnealuse muudatuse esialgset uurimist vastavalt määruse (EL) 2015/1589 artiklile 4.

7.1. **Abi olemasolu**

(169) Eespool 5. jaos kirjeldatud muudatuse tulemusena on pakkumismenetlustes osalemiskõlblik veel üks koostootmisjaamade käitajate kategooria, et saada lisaks elektri turuhinnale kindlasummalist preemiat. Muudatus suurendaks seega heakskiidetud abikavast abi saajate ringi. See ei muuda komisjoni hinnangut abi olemasolule, mis on esitatud menetluse algatamise otsuse põhjendustes 123, 128–137, 139 ja 144a. Muudatus kujutab endast seega samuti abikava.

(170) Eelkõige annab muudatus kõnealustele koostootmisjaamadele juurdepääsu pakkumismenetlustele, mida korraldatakse elektrit avalikku võrku suunavate koostootmisjaamade jaoks. Pakkumismenetluses välja valitud koostootmisjaamad saavad lisaks turuhinnale preemiat. See annab neile eelise teiste elektritootjate ees, kes saavad enda toodetud elektri eest ainult turuhinda. Kuna pakkumismenetluses saavad osaleda ainult koostootmisjaamade käitajad ja ainult koostootmisjaamade käitajate teatud liigid, on eelis valikuline. Toetust rahastatakse eespool

([44]) Komisjoni 22. juuli 2009. aasta otsus riigiabi SA.26036 (C 24/2009) kohta – Austria – abi suurtele elektritarbijatele (ELT C 217, 11.9.2009, lk 12).

([45]) Komisjoni 8. märtsi 2011. aasta otsus 2011/528/EL mis käsitleb riigiabi juhtumit C 24/09 (ex N 446/08) – Austria riigiabi energiamahukatele ettevõtetele rohelise elektri seaduse alusel (ELT L 235, 10.9.2011, lk 42).

([46]) ELT C 83, 7.4.2009, lk 1.

jagudes 2.2 ja 2.3 kirjeldatud koostootmise lisatasust ja seetõttu rahastatakse seda eespool jaos 6.1.2 esitatud põhjustel riigi ressurssidest. Eelis mõjutab seega tõenäoliselt liikmesriikide vahelist kaubandust ja kahjustab konkurentsi. Elektrit suletud jaotusvõrkudesse suunavate koostootmisjaamade käitajad konkureerivad elektrit avalikesse võrkudesse suunavate elektritootjatega. Kuna avalikesse võrkudesse suunatud elektrit mõjutab liikmesriikidevaheline kaubandus ja liikmesriikidevaheline konkurents, mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust ja konkurentsi tõenäoliselt ka muudatus, mis laiendab võimalusi elektri suletud jaotusvõrkudesse suunavate koostootmisjaamade käitajate jaoks.

7.2. **Õiguspärasus**

(171) Kuna pakkumismenetlustes osalemiskõlblike koostootmisjaamade käitajate uue kategooria lisamist ei ole veel kinnitatud, on Saksamaa täitnud oma kohustused vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3.

7.3. **Kokkusobivus**

7.3.1. *Ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmine*

(172) Toetuse eesmärk jääb samaks, nagu on kirjeldatud menetluse algatamise otsuse põhjenduses 148: see on suunatud keskkonnakaitse taseme tõstmisele suure energiatõhususega koostootmisest saadava elektri edendamise kaudu. Komisjon märgib sellega seoses, et koostootmisjaamad, mis muutuksid pakkumismenetlustes osalemiseks toetuskõlblikeks, peaksid jätkuvalt täitma tõhusa koostootmise nõuet kooskõlas keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktiga 139.

(173) Komisjon teeb seetõttu järelduse, et muudatus aitab kaasa ühist huvi pakkuva eesmärgi täitmisele samal viisil nagu esialgne kava (vt sellega seoses menetluse algatamise otsuse jagu 3.3.1.1).

7.3.2. *Vajadus riigi sekkumise järele ja ergutav mõju*

(174) Elektrit eravõrku suunavad koostootmisjaamad vastavad koostootmisjaamade liigile, millele menetluse algatamise otsuses on viidatud kui töövõtjale (*kontraktor*) (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 23) ja mille kohta on Saksamaa ametiasutused esitanud energiatootmise tasandatud kogukulude arvutuse ja võrdluse turuhinna prognoosidega (vt eespool tabel 5).

(175) Liikmesriikidel on vaja tõendada, et riigiabi on vajalik sellise turutõrke kõrvaldamiseks, mida muude meetmetega ei ole võimalik käsitleda (vrd keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 37). Koostootmise korral eeldab komisjon, et energiatõhususe meetmed on suunatud negatiivsete välismõjude vähendamisele, luues konkreetseid stiimuleid keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise vallas (vrd keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktid 35 ja 142).

(176) Liikmesriik peab vastavalt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktile 49 tõendama, et abi ergutab abisaajaid muutma oma käitumist kooskõlas taotletava ühist huvi pakkuva eesmärgiga.

(177) Saksamaa ametiasutuste esitatud arvutused (vt tabel 5) näitavad, et elektri tootmise kulud suure tõhususega koostootmise korral (energiatootmise tasandatud kogukulud) on elektri turuhinnast kõrgemad ja et toetuseta ei oleks taoline tegevus tõenäoliselt majanduslikult elujõuline.

(178) Koostootmisjaamad, mida muudatus käsitleb, saavad toetust ainult juhul, kui on välja valitud võistleva pakkumise käigus, seega puudub vajadus täita keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktis 51 sisalduvat vorminõuet (vt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 52).

(179) Komisjon teeb seetõttu järelduse, et Saksamaa ametiasutused on tõendanud, et eravõrkudesse elektrit suunavatele koostootmisjaamadele antav abi on vajalik ja et abikaval on ergutav mõju.

7.3.3. *Abi asjakohasus, proportsionaalsus ja põhjendamatu konkurentsimoonutuse vältimine*

(180) Riigiabi võib kooskõlas keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktiga 145 sõltumata abi andmise vormist pidada energiatõhususe meetmete rahastamisel asjakohaseks vahendiks. Turuhinnale lisanduvad preemiad on asjakohased abivahendid, et hüvitada koostootmisjaamadele suuremad elektritootmiskulud, kuna on suunatud täiendavale kuluelemendile, mida turuhind ei hõlma.

(181) Teatatud muudatus lisaks koostootmisjaamade käitajate uue kategooria, kes võiks pakkumismenetluses osaleda, et saada lisaks turuhinnale preemiat. See vastaks tegevusabile elektri tootmiseks suure energiatõhususega koostootmisjaamades, seega on keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkt 151 kohaldatav proportsionaalsuse hindamiseks.

(182) Proportsionaalsuse hindamiseks osutatakse keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktis 151 tingimustele, mida kohaldatakse tegevusabile elektri tootmiseks taastuvatest energiaallikatest, nagu on sätestatud keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jaos 3.3.2.1.

(183) Koostootmisjaamad, mida muudatus puudutab, kuuluvad keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkti 151 alapunktis a määratletud kategooriasse: toodetud elekter müüakse üldiseks tarbimiseks (kuigi klientide arv on piiratum kui avalikku võrku müüdava elektri puhul).

(184) Proportsionaalsuse hindamiseks osutatakse keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktis 151 tingimustele, mida kohaldatakse tegevusabile elektri tootmiseks taastuvatest energiaallikatest, nagu on sätestatud keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jaos 3.3.2.1.

(185) Vastavalt keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktile 124 tuleb abi anda turuhinnale lisanduva preemiana, mis kohustab elektritootjaid müüma elektrit otse turul. Lisaks on abisaajad kohustatud täitma standardseid tasakaalustamiskohustusi, v.a juhul, kui on olemas likviidsed päevasisesed turud ning lõpuks peab abikava tagama, et tootjatel ei oleks stiimulit toota elektrit, kui hinnad on negatiivsed.

(186) Abikava on kooskõlas keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punkti 124 alapunktiga a, võttes arvesse, et valitud ettevõtjatele makstav abi makstakse välja turuhinnale lisanduva preemiana ja koostootmisjaama käitaja peab müüma elektrit turul (vt eespool põhjendus 79). Käitaja on ka kohustatud täitma standardseid tasakaalustamiskohustusi (vt eespool põhjendus 79). Lõpuks ei loo abikava stiimuleid tootmiseks, kui hinnad on negatiivsed. Abi makstakse välja kindlasummalise preemiana ja piiratud arvu täiskoormusega tundide eest. See suurendab stiimuleid müüa elektrit kõrgema nõudlusega aegadel, kuna viib tulud maksimumini, ja vastupidiselt vähendab stiimuleid toota ajal, kui hinnad on negatiivsed. Lisaks peatab Saksamaa toetuse negatiivsete hindadega aegadel (vt eespool põhjendus 79).

(187) Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste punktis 126 nõutakse, et alates 1. jaanuarist 2017 antakse abi võistleva pakkumismenetluse raames.

(188) Muudatus on selle nõudega kooskõlas, kuna sisaldab koostootmisjaama käitajate kategooria lisamist, mis on kõlblik osalemiseks pakkumismenetlustes, mida korraldatakse alates 2017/2018 talvest. Strateegilise pakkumise küsimuses märgib komisjon, et Saksamaa ametiasutused viisid läbi uuringu eravõrkudesse elektrit suunavate koostootmisjaamade majandustegevuse kohta, mis näitas, et konkurentsieelis oli esialgselt arvatust palju piiratum (kui seda üldse oli), nii et strateegilise pakkumise risk oli piisavalt madal ja võimaldas lisada seda liiki koostootmisjaamad samasse pakkumismenetlusse. Lisaks märkisid Saksamaa ametiasutused, et lisavad selle elemendi pakkumismenetluste hindamisse ja märkisid ka, et kui avastatakse strateegilise pakkumise märke, tegelevad Saksamaa ametiasutused nendega pakkumismenetluse väljatöötamise raamistikus ja teatavad komisjonile toetuskõlblikkuse tingimuste ja pakkumise korraldusega seotud muudatustest.

7.3.4. *Läbipaistvus*

(189) Muudatus ei muuda Saksamaa ametiasutuste võetud kohustust rakendada kõiki keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste jaos 3.2.7 kehtestatud tingimusi. Meetmed on läbipaistvuse sättega kooskõlas.

7.3.5. *Kokkuvõte*

(190) Komisjon teeb jagudes 7.3.1–7.3.4 esitatud põhjenduste alusel järelduse, et suletud jaotusvõrkudes kasutatavatele uutele suure tõhususega koostootmisjaamadele antav toetus on kooskõlas keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistega, eelkõige jaoga 3.4, ja on seetõttu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c siseturuga kokkusobiv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Koostootmise lisatasude vähendused, mida Saksamaa on rakendanud vastavalt 2016. aasta koostootmisseadusele vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3, on pärast 22. detsembril 2016 tehtud muudatusi kokkusobivad siseturuga vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud kava kohaselt antud üksikabi ei kujuta endast riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kui see vastas abi andmise ajal määruse (EÜ) nr 994/98 artikli 2 kohaselt vastu võetud määruses sätestatud tingimustele, mida kohaldati abi andmise ajal.

Artikkel 3

Komisjon on nõus Saksamaa teatatud kohandamiskavaga ajavahemikuks 2011–2019. Saksamaa teavitab komisjoni kohandamiskava rakendamisest.

Artikkel 4

Komisjon ei esita vastuväiteid otsusega C(2016)6714 heaks kiidetud abikava laiendamisele suletud jaotusvõrkudes kasutatavatele uutele suure tõhususega koostootmisjaamadele, mida Saksamaa kavatseb rakendada 22. detsembri 2016. aasta seadusega 2016. aasta muudetud koostootmisseaduse paragrahvi 33a lõike 2 punkti b alapunkti bb alusel, kuna abi laiendamine on vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c siseturuga kokkusobiv.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 23. mai 2017

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Margrethe VESTAGER